

№ 247.

Kalendarzyk tygodniowy:

Sob. św. Ewarysta P.  
Niedz. św. Sabiny M.  
Pon. św. Szymona.  
Wt. św. Narcyza B.  
Śr. św. Germana M.  
Czw. św. Symfoniaśza.  
Piąt. **Wszyst. Św.**

Wschód słońca godz. 6 m. 45  
Zachód słońca godz. 4 m. 42  
Dług. dnia godz. 9 m. 57  
Ubyło „ godz. 6 m. 57

GENA PRENUMERATY:

W ŁÓDZI:

Rocznie rb. 6 k. —  
Półrocznie „ 3 „ —  
Kwartalnie „ 1 „ 50  
Miesięczn. „ „ 50  
Odnoszenie 10 k. m.  
Egz. pojedynczy 3 k.

Z przesyłką pocztową:

Rocznie rb. 7 kop. 40  
Półrocznie „ 3 „ 20

Zagranicą:

Miesięcznie rb. 1 kop. 10

Redakcja

w Łodzi

ul. Przejazd № 8.

Telefonu № 593.

# ROZWOJ

dziennik polityczny, przemysłowy, społeczny i literacki, ilustrowany.

Sobota, dnia 26 października 1912 roku.

Kantory: własny w Warszawie, ul. Hoża № 32; w Pabianicach u p. Teodora Minke; w Zgierzu, w aptece p. Patka.

**CENY OGŁOSZENI:** Nadesłane przed tekstem 50 kop. za wiersz petitowy. Zwyczajne ogłoszenia za tekstem po 7 kop. za wiersz nonparelowy lub jego miejsce. Małe ogłoszenia po 2 kop. od wyrazu (dla poszukujących pracy po 1<sup>1</sup>/<sub>2</sub> kop.). Najmniejsze ogłoszenie 20 kop. Reklamny i nekrologi po 20 kop. za wiersz petitowy. Za dołączenie prospektów 6 rab. od tysiąca egzemplarzy. Artykuły bez oznaczenia honorarium Redakcja uważa za bezpłatne; rękopisów drobnych nie zwraca. Ogłoszenia w tekście 1 rab. za wiersz petitowy. Ogłoszenia, których terminy przypadają w dnie świąteczne, drukujemy w przed dzień święta lub po święcie.

Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie, z wyjątkiem dni świątecznych, od godziny 1—2-ej po południu.

## Teatr „SCALA”

Telefon 15-04.—Ul. Ceglarniana № 18.

Pierwszorządny teatr Rozmaitości dla rodzin. Najpiękniejszy Teatr w Królestwie Polskim. Dostępny każdemu.

9 wieczór! Sensacyja! Koniec bandytyzmu! Ręce do góry! Kto zobaczy i pozna tajemniki walki „Glima-Josefsohn”. Sekrety islandczyków ten może być zabezpieczony od wszelkich napadów, (nóż czy rewolwer). P. Josefsohn wzywa do walki największych zapaśników, jak Cyganiewicza, Luricha Podubnego i innych 500 rubli nagrody daje p. Josefsohn temu, kto zdoła w przeciągu 5 minut walki z nim utrzymać się na nogach. Semiramis. Balet wystawowo-wschodni z elektr. efektami. Nad program: 2 debiut prof. O. Levator'a z swoją wyjątkowo oryginalną sferą psów-wilczków (politycznych). Po raz pierwszy na scenie. Numer wysoce interesujący i sensacyjny, m. i 12 nowych debiutów. 12 o północy! Wesołe wieczory artystyczne na sali Chat-noir w teatrze „Scala” pod kier. artystycznym Henryka Sternegga. Wszelkie nowości sezonu. Pierwszorządna restauracja. **DYREKCJA.**

## Teatr Popularny

przy ul. Konstantynowskiej 16.

Dzisiaj i jutro o 8 m. 15 w.

## Związek młodzieży

w 5-ciu aktach H. Ibsena.

## „Pan Zolzikiewicz”

Jutro o 3 pp.

ze śpiewami.

APTEKA

O. GESSNERA

w Łodzi

Ceglarniana Nr. 64.

POLECA

## Emulsję tranową

z jostorem i lecytyną, używana z bardzo dobrym skutkiem **ZAMIAST TRANU**, przy objawach skrofulicznych, angielskiej chorobie, wycieńczeniu i t. p. 4032

WYROBU

APTEKI

E. GESSNERA

w Warszawie

Aleje Jerozolimskie 27.

## Nerwy i trawienie.

Wielu ludzi mniema, że funkcje żołądka i kiszki, która niezależne wszak są od naszej woli, nie mają nic wspólnego z naszymi nerwami. W istocie jednak tak nie jest, i każdy lekarz, mający do czynienia z chorobami nerwowymi lub zaburzeniami w organach trawiennych wie, że często są one w ścisłym ze sobą związku, t. j. w tem znaczeniu, że rozstrój systemu nerwowego powoduje często brak apetytu, uczucie przepełnienia w żołądku, mdłości lub zgagę, ściskania i bóle w żołądku. Również i zaburzenia kiszki bywają często pochodzenia nerwowego. Najwięcej znana, gdyż najczęściej spotykana, jest choroba znana pod nazwą nerwowej biegunki; tak zwane „katary kiszki” są też w większości wypadków niczem innym, jak nerwicą kiszki.

Nasuwa się więc pytanie, w jaki sposób przeciwdziałać temu ujemnemu wpływowi osłabionych nerwów na organy trawienia?

W prosty bardzo sposób; za pomocą wzmocnienia nerwów, brzmi odpowiedź. Z chwilą bowiem, gdy nerwy zostają wzmocnione, znikają wzmiankowane zaburzenia, a żołądek i kiszki funkcjonują znowu zupełnie prawidłowo, innymi słowy; w takim samym stopniu, w jakim wzmocnione zostają nerwy, słabnie również chorobotwórczy wpływ ich na narządy trawienia. By zaś osiągnąć to wzmocnienie ustroju nerwowego, niezbędne jest odżywić chorego w sposób najbardziej (odpowiedni) racjonalny. Nie jest to jednak tak łatwym zadaniem, jakby się naraziło zdawać mogło, gdyż wielką przeszkodę do osiągnięcia celu stanowi brak apetytu i zaburzenia w funkcjach trawienia, t. j. te właśnie czynniki, które prawie zawsze nieodłączne są od neurastenii.

Gdy występują objawy osłabienia systemu nerwowego i zaburzeń w organach trawiennych, zalecają lekarze systematyczne przyjmowanie Sanatogenu Bauera. Środek ten spełnia podwójne zadanie: po pierwsze, jest nadszyczą lekkostrawną i pobudza apetyt; powtórze zawiera, dzięki swemu składowi chemicznemu, w formie skoncentrowanej, materiały odżywcze, niezbędne dla nerwów i całego organizmu. Wyróżniającą zaletą Sanatogenu Bauera w porównaniu z innymi białkowymi preparatami, stanowi to, iż zawiera on kwas glicerofosforowy, który, jak wiadomo, jest specjalną odżywką dla ustroju nerwowego. Sanatogen Bauera oddaje przeto nieocenione usługi we wszystkich tych wypadkach, w których wskutek jakichkolwiek przyczyn, cały

## Lecznica chorób skórnych i wenerycznych

D-rów Falka, Golca i Jelnickiego

ulica Wólczańska № 36. — Telefonu 14-81.

Dla chorych stałych (oddzielne pokoje i ogólne sale) i przy chodnich. (Porada 60 kop.—Godz. przyjęć od 8—9 rano, 11<sup>1</sup>/<sub>2</sub>—1<sup>1</sup>/<sub>2</sub> w południe i 7<sup>1</sup>/<sub>2</sub>—8<sup>1</sup>/<sub>2</sub> wieczorem, w niedzielę i święta od 8—10 rano i od 12<sup>1</sup>/<sub>2</sub>—1<sup>1</sup>/<sub>2</sub> po połud. Roentgen, leczenie światłem i elektrycznością. — Badanie krwi przy syfilisie. 341

Znakomity środek odżywczy

## KEFIR ZYCKIEGO

nagrodzony trzema złotymi medalami i jednym srebrnym

poleca Apteka W. DANIELECKIEGO.

Łódź, Piotrkowska 127, tel. 12-93. 420r

Niniejszem mamy zaszczyt zawiadomić Sz. Panie,

które po powrocie z Wiednia i po wspólnym porozumieniu się w swoim zawodzie otworzyłyśmy z dniem dzisiejszym pierwszorzędną pracownię sukien okryć i kostyumów damskich, przy ulicy Spacerowej № 37. pod firmą

## K. Zdybicka i H. Borowska

materiały i dodatki zagraniczne w wielkim wyborze nadeszły. Najświeższe żurnale i modele posiadamy.

Kostiumy wykonywują specjaliści krawcy,

Polecając się Sz. Paniom

pozostajemy z poważaniem

K. Zdybicka i H. Borowska.

5341

## Dr. B. REJT

Średnia № 5, powroci.

Sp. choroby skórne, włosów, weneryczne, moczopłciowe i kosmetyka lekarska. Leczenie syfilisu Salvarsanem Ehrlich-Hata „806” i „914” (wzrostylnie). Leczenie elektrycznością (elektroliza) i masażem wibracyjnym. Przyjmuje od 9—1 i od 4—8 w niedzielę od 9—2 po południu. Dla Pań osobna poczekalnia. 4193

Podagrykom  
Reumalikiem  
i Artrytykom  
lekarze zalecają jedynie  
**Piperazyne MIDY**  
ponieważ ona rozpuszcza kwas moczowy  
najenergiczniej najlepiej asymiluje się

2 tygodniowa kuracja dziennie  
Znajduje się w aptekach

## KURSY HANDLOWE

Koncesya W. Kujawskiego, pod kierunkiem 1389

## Stanisława Lipińskiego

Kancelarya otwarta od 7-ej do 9-ej wieczorem, codziennie z wyjątkiem sobót i niedziel.

Piotrkowska 157. Telefonu № 8-58.

## Dr. med. P. LANGBARD

Zawadzka 10

b. asystent kliniki berlińskiej, specjalista chorób wenerycznych skórnych, włosów i niemocy płciowej.

Godziny przyjęć: od 8—1 i od 4—8 dla pań od 4—5-ej

Pzy leczeniu syfilisu stosowanie preparatu „606”—„914”.

Leczenie za pomocą elektryczności (elektroliza). Masaż wibracyjny. Badanie nerek, pęcherza i kanału. Endoskopia i cystoskopia. 4809

Dla młodzieży i starszych:

1) Adam Mickiewicz — „Pan Tadeusz”  
wydanie ozdobne z ilustracjami St. Masłowskiego. cena w oprawie 2.50 kop., dla prenumeratorem „Rozwoju” tylko 1.25 kop.



system nerwowy, lub nerwy poszczególnych organów uległy osłabieniu, albo też wyczerpaniu. Obojętną jest zupełnie rzeczą, czy to osłabienie nerwów występuje w postaci zaburzeń w trawieniu, lub dolegliwości żołądka, czy też w postaci takich nieprzyjemnych objawów, jak: ból głowy, migreny, bezsenności i t. p.

Dokładne wyjaśnienia, dotyczące tej kwestyi, otrzyma każdy od Jeneralnego Przedstawiciela Sanatogenu Bauera, Warszawa 68, Marszałkowska 129, o ile zażąda broszury: „Neurastenia i cierpienia nerwowe“, lub też „Sanatogen Bauera przy chorobach żołądka i kiszki“. 2881

## Z życia Polonii w Ameryce.

Złot Sokołów w Chicago. — Polak kandydatem na posta do legislatury. — Rusini. — Wybuch na Młodziankowie. — Uprawdzenie polki. — Strajk działwy szkolnej. — Historia prawdziwie amerykańska.

Dnia 1 września odbył się zlot II-go okręgu związku Sokołów polskich w Chicago. Ulice, które przeciągał pochód z dworca do głównej kwatery przy Commercialave, były pięknie udekorowane. Polonia na przyjęcie szeregów sokolich udekorowała domy w barwy narodowe i amerykańskie. Po przybyciu na halę złotową przez komitetu przedsejmowego, Sikorski, powitał przybyłych w imieniu komitetu i drużyny South-chicagowskiej, poczem Lessner powitał w imieniu okręgu II-go obecnych i otworzył oficjalnie dziewiąty zlot okręgu II-go.

Po próbie na boisku i po obiedzie, odbyły się ćwiczenia Sokołów, Sokolic i działwy sokolej. Ćwiczenia wypadły znakomicie. Po ćwiczeniach wolnych nastąpiły konkursowe.

Toczyły się później obrady IX zjazdu II-go okręgu. Delegatów przybyło na salę 227. Prezesem zlotu obrano druha Gardę z Milwaukee, wiceprezesową drużynę Rozpohowską z So. Bend. Po dyskusji nad całym szeregiem spraw Sokolstwa, wybrano wydział, w którego skład weszli: prezes druha Lessner, wiceprezes I. Józef Tyllia, wiceprezeska II Marya Mikary, skarbnik Edmund Misiewicz. Wydziałowi, druhowie; dr. K. Zurawski, Jankowska, Bukowiecki, Janusz, Zieliński.

Miejscem przyszłego zlotu ma być Chicago, dzielnica Wojciechowo, gdzie w tym czasie odbędzie się 25-letni jubileusz Macierzy Sokolej Gniazda Nr. 1.

Na zlocie tym uchwalono kilka rezolucyj.

Uchwalono wreszcie zapoczątkować w II-im okręgu organizację młodzieży w szeregiach „skautów“, na wzór organizacji sokolej w Polsce.

Partya postępową w Chicago mianowała 10 kandydatów na posłów do legislatury stanowej, a między nimi jest polak W. Geldziński z 27 dystryktu. P. Geldziński jest poważnym kandydatem cieszącym się jak najlepszą opinią między swolimi i obcymi, to też wybrany być może. Należy on do Związku narodowego polskiego, zatem dostanie niewątpliwie głosy wszystkich obywateli związkowców w swoim dystrykcie.

Dziennik związkowy „Zgoda“ podaje informacje o prasie ruskiej w Kanadzie. Wychodzi tam dziewięć pism ruskich, a mianowicie: „Kanadyjski Farmer“ (liberalny, nakład 4000 egzemplarzy), „Ukrainski Hołos“ (nie pol. postępowy, 3000 egz.), „Ranok“ (metodystów 1500 egzemplarzy), „Roboczij Narod“ (socjalistyczny 2500 egz.), „Nowyj Kraj“ (postępowy 1000 egzemplarzy), „Swidok Prawdy“ (baptystów 600 egzemplarzy), „Nowa Hromada“ (socjalistyczny 1000 egz.) i „Kanadyjski Rusyn“ (katol. 3000 egzemplarzy).

Dzienniki polskie w Ameryce notują kilka wypadków, których ofiarami padli polacy. W większej części jednak pisma te obok nazwisk nie podają miejsc pochodzenia ofiar. Między innymi w fabryce Teodora Kornbrodta nastąpiła eksplozja, przyczem jeden robotnik zginął na miejscu, a dwaj robotnicy, polacy, zostali śmiertelnie ranni. Są to; Franciszek Kowalski i Stanisław Wródek.

Zagadkowy wypadek zdarzył się z pewną dziewczyną z Galicyi w Chicago. Dziewczyna ta Maryanna Bortówna, pochodząca ze wsi Zembrzyce w Galicyi, wylądowała w Nowym-Jorku 27 sierpnia. Miała ona adres do pani Stefanił

Grygiel nr. 1702 W. Erie ul. i gdy przybyła do Chicago, „ekspresman“ odwiózł ją pod wskazany adres. Jednakże pani Grygiel stamtąd się wyprowadziła pod nr. 1541 W. Chicago ave, więc ekspresmanowi wskazano nowy adres. Ten jednak nie odwiózł jej, gdzie należało, lecz znikł razem z nią i niewiadomo, co się z Bortówną stało. Zachodzi obawa, że ekspresman sprzedał ją handlarzom żywym towarem.

Charakterystycznym dla stosunków amerykańskich jest strajk działwy szkolnej w Pittsburgu. Zastrajkowało tam mianowicie 200 dzieci w szkołach Franklin i Forbes, ponieważ do szkół tych uczęszczają także dzieci cudzoziemców i murzynów, z którymi dzieci „arystokratów“ amerykańskich nie chcą siedzieć na jednej ławie szkolnej. Dziennik „Zgoda“ dodaje do tej informacji następującą uwagę; „Maluczko, a będziemy tu mieli szlachtę, gardzącą robotnikiem, jak w starej Europie“.

Dzienniki amerykańskie i polskie zajmują się nader charakterystyczną sprawą — niejakiej panny Dalton, telefonistki. Pannę Dalton aresztował sierżant policyi Howe pod zarzutem, iż go „zaczepiała“ na ulicy i co więcej, niepokoiła go telefonicznie w domu, przez co mu zatrzymała pożyście małżeńskie... Barwny opis tego zajścia daje „Zgoda“; „Gdy pannę Dalton aresztowano, prosiła policyantów, by ją zabrano do biura detektywów tramwajem nie patrolką, ale jej ua to nie pozwolono. W patrolce aresztowana zemdliała. Ocknęła się dopiero, gdy Howe uszczypnął ją kilka razy w ramię, robiąc przytem różne uwagi. Gdy się ocknęła, policyant począł jej robić różne propozycje tak dalece, że z irytacji plunęła mu w twarz i zemdliała powtórnie. Za to Howe będzie odpowiadał przed komisją służby cywilnej. Jego przyjaciel zaś detektyw Rosen miał odpowiadać będzie za pogróżki, jakie stosował do panny Dalton, gdyby wytoczyła skargę przeciw Howemu“.

W Ameryce wszystko dzieje się po amerykańsku...

## Austria i Niemcy na Bałkanie.

W kwestyi bałkańskiej niepoślednią rolę odgrywa polityka handlowa Niemiec i Austrii i wahania się ich wytyków politycznych, które wykazują coraz dosadniej sprzeczną ich obecna politykę na Bałkanie.

Po bitwie pod Sadową Berlin przez długie lata przygniatał Wiedeń i nadawał polityce austriackiej kierunek, który dla siebie uważał za najkorzystniejszy.

Od utworzenia cesarstwa Niemcy zylł dążeniem na południe, parli do tego ich ekonomisci i finansisci. Austria miała być narzędziem do przeprowadzenia tej polityki, dozorcą do przypilnowania ich planów.

Kancelarz żelazny narzucał jej tę politykę, która też mścić się poczyna na niej w całej pełni.

Niemcy, korzystając ze swej przewagi, dzięki zrecznie prowadzonej polityce w Konstantynopolu i znakomitej działalności zreformowanych handlowo konsulatów, wypierały handel austriacki.

Etapem do owdzięcia wpływów politycznych i handlowych było owdzięcie przez Niemców sieci kolejowej w Turcyi i Azyi Mniejszej.

Koncesyje na sieć kolejową, składającą się z siedmiu linii, wynoszących razem 1312 km, obejmuje w roku 1867 baron Hirsch; w roku 1896 t. j. po śmierci Hirscha, zakupuje ją podstawiony przez Bank niemiecki trust zurychski i oddaje w posiadanie Banku niemieckiego.

Od tej chwili rozpoczyna się wzrost wpływów niemieckich a po części i austriackich, z upadkiem wpływów Londynu i Petersburga.

Silniejsze stanowisko Austrii pobudza do pewnej samodzielności, zaczynają się na Bałkanie krzyżować interesy sojuszników. Austria odzyskiwać zaczyna utracone rynki zbytu, Bałkan staje się dla jej handlu i przemysłu najważniejszym terenem eksportu.

Wykazały to w całej pełni obecne warunki polityczne; uchwalone moratoria handlowe zatrzesły podstawami austriackiego handlu i przemysłu i przy ogólnem przesileniu postawiły niektóre wielkie gałęzie przemysłu nad ruiną.

Niedarmo tam zwrócone były oczy gabinetów europejskich; ścierały się tam i ścierają interesy żywotne mocarstw a historia polityki handlowej bałkańskiej przedstawia cały ich labirynt.

Na Austryę zwrócone są oczy całej Europy, do interwencji jej dojść musi bez względu na wynik wojny, a punktem ciężkości jest okoliczność, w jakich warunkach interwencja ta wypadnie i czy powiedzie się uzyskać zgodne z Rosyą pokojowe wybrnięcie z trudnej sytuacji.

W tym kierunku muszą być zwrócone wysiłki dyplomatów, z nadzieją pomyślnego wyniku.

W interesie Niemiec leży osłabienie jednej i drugiej strony, bo stara polityka Niemiec uległa wielkim zmianom. Sojuszniczka staje się dla niej niedogodna tak w ekspansji południowej jak i wschodniej i tylko obawa przed zupełnem odosobnieniem powstrzymuje Niemców od zmiany frontu.

Nawet gdyby przyszło do rozprawy Rosyi z Austryą liczyć się należy z lokalizacją wojny i Niemcy podejmą ją dopiero wówczas, gdy będą do niej zmuszone.

Wynikające zmiany i sprzeczności polityki obydwu państw każą spodziewać się pewnej zmiany i pomimo trwogi, jaką nasunęły ostatnie wypadki, dalekie grzmoty i błyskawice przynieść mogą pewną pogodę.

## Wojna na Bałkanach.

Dla ułatwienia czytelnikom poglądu na wypadki wojenne na Bałkanach podajemy poniżej ich kronikę już po stwierdzeniu jej autentyczności.

Faktycznym początkiem wojny po zarządzemobilizacji w czterech sprzymierzonych przeciw Turcyi państwach bałkańskich było wtargnięcie brygady czarnogórskiej pod Nesertarą na terytorium tureckie w dniu 5 b. m. W dniu 9 b. m. około 8-ej rano rozpoczęli czarnogórcy „wojnę“ w sposób nieco teatralny na wyżynach w okolicach Podgoricy. Tam w obecności króla Czarnogóry padł pierwszy strzał działowy, dany przez księcia czarnogórskiego Piotra, poczem król wznosił ręce do nieba i dał błogosławieństwo hufcom czarnogórskim.

Toczą się utarczki i walki w okolicy Podgoricy i Berany. Pochód wojska czarnogórskiego przeciwko Tuzi natrafił na dosyć silny opór ze strony Turków. Dnia 12 b. m. czarnogórcy atakują kilkakrotnie Rogamę i po znacznych stratach zdobywają je. Równocześnie została przez nich otoczona ważna miejscowość Tuzi. Naza jutrz zajmuje generał Vukoticz miejscowość Bielopolje. Ostrzeliwanie fortecy tureckiej Tuzi trwa dalej, podobnie, jak walki pod Beraną. W dniu 14 b. m. generał Vukoticz zdobywa ważną miejscowość Gusinje.

Komendant załogi tureckiej w Tuzi rozpoczął układy o kapitulację, które trwają krótko. Załoga turecka kapituluje 15 b. m., czarnogórcy zabierają 2300 jeńców tureckich, 5 dział, 8 mitraliez, 7000 karabinów, znaczną liczbę koni, 8000 namiotów, tudzież obfity materiał wojenny. Następnie zdobywają wojska czarnogórskie miejscowość Hum i przenoszą swoją główną kwaterę z Podgoricy do Mileszi. Pośpieszными marszami dążą czarnogórcy w kierunku Skutari, ale pod Tarabosz natrafiają na zacięty opór Turków. Natomiast zajmują Beranę, zabierając tam 14 dział, znaczny materiał wojenny i żywność na 2 miesiące.

Dnia 17 b. m. Turcy ponownie zaatakowali czarnogórców pod Bielopolje, a następnie na północ od Plawy, gdzie szturmem zdobyli wyżynę pod Wielką, wypierając wojska czarnogórskie poza granicę. Równocześnie wystąpiły na widownię regularne oddziały armii serbskiej, ale ze skutkiem na razie ujemnym. Pod Bilaczem walczyli serbowie dzielnie, ale ostatecznie musieli się cofnąć.

Po tych zwycięstwach czarnogórców nastąpił nagły zwrot, którego się nie spodziewano. Przedewszystkiem niewiadomo obecnie, w czyich rękach znajduje się Tuzi. W sobotę doniósł telegram, że walki dalsze pod Tuzi i Wranją zakończyły się.

czyły się zwycięstwem Turków, zaś Beranę opuściła załoga turecka, przedarłszy się za pomocą ataku na bagnety przez szeregi czarnogórskie.

Turcy po walkach pod Wranją wyparli czarnogórców na ich własny teren. Jeżeli wierzyć można źródłom tureckim, które dotąd okazały najwięcej wiarygodności, to Essad-pasza, dowódca wojsk tureckich koło Skutari, wyruszył przeciw armii czarnogórskiej ks. Daniły. Tureckie wojska przeszły już przez Koptiku. Armia następcy tronu ks. Daniły odcięta jest obecnie od dywizji generała Martinowicza i znajduje się wobec tego w bardzo trudnym położeniu, tembardziej, że generał Martinowicz z powodu strąt poniesionych pod Tarabosz, zmuszony jest czekać na nowe posiłki.

Akcja oddziałów serbskich nie ma dotąd znaczenia, jako zbyt lokalna, natomiast powszechna uwaga zwrócona jest na Trację i Macedonię, gdzie znajduje się właściwy plac boju w znaczeniu europejskim. Otóż wedle dotychczasowych telegramów, obie strony, t. j. zarówno wojska bułgarskie, jak tureckie, podjęły w rozmaitych punktach ofensywę, przekraczając nawzajem granicę. Są to oczywiście walki większych lub mniejszych straży przednich, co jednakże nie wyklucza, że decydująca bitwa może rychło nastąpić.

Bułgarzy zajęli pododno Barskoje Belo, Dżumaję i Razlog, co ma być początkiem marszu na Saloniki, drogą przez Newrokop i Dramę. Oczywiście wystąpi przeciwko nim korpus turecki, znajdujący się w Salonikach. Tutaj rola ważna przypadnie grekom, którzy od południa występują przeciw Turkom, ażeby unicestwić ich wstąpienie przeciw armii serbsko-bułgarskiej, wkraczającej do Macedonii.

Na tureckim terenie wojny posuwają się bułgarzy ku Adrianopolowi, staczając utarczki z Turkami. Dolina rzeki Maricy jest naturalną drogą dla Bułgarów ku Adrianopolowi, gdzie rozegrają się losy kampanii bałkańskiej. Gdyby bowiem bułgarzy tę wielką twierdzę turecką zdobyli, mieliby otwartą drogę do Konstantynopola.

Akcja floty tureckiej pod Warną osłonięta jest dotąd mełą tajemnicy, a raczej krąży o niej wersje równie sensacyjne, jak mało prawdopodobne.

Kronika powyższa zawiera wypadki do dnia 21 października r. b.

## Walki o Adrianopol.

Z pola walki między Adrianopolem a Kirkilissą przez kilka dni oczekiwano wiadomości

## KRONIKA TYGODNIOWA.

Co to jest moda.—Jak ona wygląda u ludzi z innych części świata.—Moda u pań i panów naszych.—Pa-szporty i moda.—Ostatni pociąg.

Powiem państwu, że z Australii przyjechał do nas korespondent, taki trochę na gębie czerwony, z ruchami rąk rozłożystymi, ze zdrowymi zębami.

Z początku myśleliśmy, że Łódź odwiedziła jakaś menażerya i przyszedł człowiek, który się w niej będzie pokazywał, więc chodzi mu niezawodnie o reklamę. W krótko jednak wyjaśniła się sprawa.

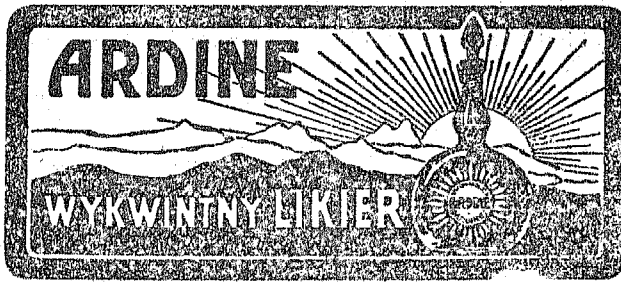
— Jestem wasz współpracownik Naharro. Pochodzę ze słynnej rodziny, której przodkowie stworzyli scenę w Hiszpanii. Jednego z wnuków tego znakomitego męża porwali maurowie i unieśli do Afryki północnej. Stąd przewędrował mój przodek na wybrzeża oceanu Indyjskiego, ale porwali go Nairy i uwięzili na wybrzeża Malabarskie w Indjach wschodnich...

Z wybrzeży tych już tylko jeden krok do Australii... Więc osiadłem tam, jako korespondent pism europejskich.

Ponieważ opóźnił się z wysłaniem mi mego honorarium w kwocie 1 rub. i kop. 20 więc znieczepiwszy tą waszą obojętnością, i zółwim załatwianiem spraw takich przybyłem umyślnie, aby od was odebrać od dwóch tygodni przynależną mi sumę.

Płacicie? czy nie?

I owszem, z największą chęcią... Proszę udać się do administracji naszego pisma, a ona panu wypłaci.



128

z napięciem, które doszło do najwyższego napięcia, zwłaszcza skoro rozeszła się wieść, kolportowana ze źródeł tureckich, o ciężkim pogromie operującej tam armii bułgarskiej.

Tymczasem depesze wczorajsze, nadesłane w ciągu dnia z różnych źródeł stanowczo doniosły, że po zaciętej walce, okupionej ciężkimi stratami w poległych i rannych, bułgarzy atakiem na bagnety zdobyli Kirkilissę i tym sposobem przerwali połączenie między armiami tureckimi. Wiadomość tę potwierdza wczorajsza depesza z Konstantynopola, donosząca, że ze względów taktycznych armia turecka cofa się na całej linii. Skoro zaś bułgarom udało się rozdzielić armię turecką i przedrzeć się przez nią, osaczenie Adrianopola także i od południa, z której to strony miasto to nie jest wcale ufortyfikowane jest faktem nieomal dokonanym. Jak się zdaje bułgarzy skierowali główne swoje siły na Kirkilissę, ponieważ tam spodziewali się najcięższego oporu od strony Turków. I nie zawiedli się.

Jeżeli dodamy do tego, że druga armia już w sobotę w nocy zdobyła jeden z wysuniętych fortów Adrianopola i że szczyt koło Ceonzeny, miejscowości położonej o 30 kilometrów na północny wschód od Adrianopola, a 10 kilm. na południowy zachód od Mustafa-baszy, bułgarzy zdobyli już z bagnietem w rękę — dojsć można łatwo do wniosku, że losy Adrianopola są zdecydowane i że niebawem dostanie się w ręce wojsk bułgarskich ta forteca, zdaniem Turków nie do zdobycia.

Z upadkiem Adrianopola droga dla armii serbsko-bułgarskiej otwarta do Konstantynopola, tembardziej, że o ile z relacyj wziętych do niewoli oficerów tureckich i korespondentów wojennych wnosić można — w armii tureckiej źle zaopatrzonej w zasoby wojenne i żywność, panuje anarchia, wskutek której komenda naczelna nie ma pożądaną jednolitości.

Innym sukcesem bułgarów jest zdobycie Kirkilisse, miejscowości leżącej o 100 kilm. na zachód od Adrianopola i obsadzenie przez wojska bułgarskie górnych brzegów rzek: Bergamicy, Stromy i Merty.

Kiedy przyznajecie, że mi się ta suma należy, to w takim razie, obowiązani jesteście pokryć i koszty mojej podróży, które wynoszą 750 rubli.

Tu Naharro wyciągnął długi, jak sztuka szajblerowskiego perkalu rachunek, i pokazał mi go, rzekł.

Proszę, oto szczegółowe moje wydatki!

— Bardzo nam przyjemnie widzieć ten rachunek, ale bardzo nieprzyjemnie oświadczyć, że panu go nie zapłacimy, a to dlatego, że do poczynienia go nie upoważnialiśmy.

— Faryzeusz! krzyknął Naharro, uderzając w stół pięścią, aż się na nim wszystko zatrzęsło...

— Mówicie, że wam przyjemnie widzieć ten rachunek, kiedy patrzycie się na niego bardzo nieprzyjemnie, a potem tłumaczycie mi, że wam nieprzyjemnie oświadczyć, iż go nie zapłacicie, kiedy wnosicie właśnie z waszych rozpromienionych twarzy muszę, że jest to dla was przyjemnością,

Pał was licha! Już jestem przyzwyczajony do waszej obłudy europejskiej! Coście zrobili, wy, Europejczycy, z braćmi słowianami na Bałkanach?... Wyrzną ich Turcy w pień... a dlaczego, bo Europa pisała noty i noty... a zawsze kręciła tak, żeby sobie coś wytargować, a im figę pokazał. Gdybym był politycznym pisarzem zarządnym Eeropę—boć co jedna nota, to pociesniejsza. Każdy australijczyk pękał ze śmiechu z tych not.

— Jedna pisała: Możecie się bić, ale nie pozwolimy ruszyć piędy ziemi!

Powiedzcie sami czy to nie nowa hypokryzja? A te mocarstwa, co wojują i piszą noty, czy nigdy żadnej ziemi nie zabrały?

Ale u was to wszystko takie sztuczne, kla-

Sytuacja zmieniłaby się znacznie, gdyby Turcja była w stanie przewieść na wybrzeża bułgarskie choćby jeden tylko korpus z Azji Mniejszej. Korpus ten zagroziłby niebezpiecznie tyłom armii bułgarskiej, walczącej pod Adrianopolem i zmusiłby bułgarów do odkomenderowania silnego oddziału w stronę Warny, dla obrony własnego kraju i niedopuszczenia, by armia pod Adrianopolem dostała się we dwa ognie.

Porty bułgarskie Warny i Burgos są dla floty tureckiej prawie otwarte. Do czasu bowiem czynnego wmięszania się Rosyi, posiadającej na morzu Czarnem silną flotę—flota turecka może się tam swobodnie poruszać, dotychczas atoli działania jej ograniczyły się jedynie do bombardowania Warny i położonej na północ od tego miasta Kawarny, pomimo że flota turecka na morzu Czarnem złożona jest z 1 pancernika, 4 krążowników, 4 opancerzonych korwet i kilku torpedowców, operujących wzdłuż wybrzeży bułgarskich. Zdaje się jednak, że Turcy nie rozporządzają dostateczną liczbą okrętów przewozowych i nie chcą ogołacać zupełnie z wojska granicy kaukaskiej.

Wiadomości nadchodzące z terenów walk serbsko-tureckich, z Macedonii, Sandzaku i z terenu walk grecko-tureckich są tak sprzeczne że nic z nich wywnioskować się nie da. Prawdopodobnie w dniach najbliższych i tam sytuacja się wyjaśni.

Z pola walki w Macedonii nadchodzą prawdziwie wiadomości że lada godzina może tam dojść do rozstrzygającej bitwy. Na tym terenie znajduje się około 200000 wojsk serbskich i bułgarskich oraz tureckie pod wodzą Zekki paszy, który ma podobno pod swoimi rozkazami 100000 ludzi.

Serbowie i bułgarzy manewrowali tam przez Kiustendzil i Egripalanę na Kumanowo, które wedle źródeł bułgarsko-serbskich podobno już zajęli. Główna zaś armia serbska maszeruje wzdłuż rzeki Wranja i obok Kumanowa na Skoplje (Iskib). Koncentracja więc wojsk bułgarsko-serbskich odbywa się na historycznym polu Kosowem, gdzie prawdopodobnie i tym razem przyjdzie do walnej decydującej bitwy.

Turcy zajmują dotychczas stanowisko wycofujące. Jak się jednak zdaje, obecna chwila jest ostatnią dla Zekki paszy do rozpoczęcia około Skoplje kroków zaczepnych, w przeciwnym bowiem razie w godzinach najbliższych może być osaczony.

Z Podgorzycy donoszą, że czarnogórcy wznowili ataki, mające na celu zdobyć Skutari.

Jesteśmy więc w przededniu ważnych, rozstrzygających nieomal wypadków. St.

sycznel! Przecież kładłem się w wagonie ze śmiechu, zobaczywszy waszą modną kobietę. Na głowie kapelus jak gniazdo strusie... Chciała wejść do wagonu, lecz nie mogła się w tym olbrzymim kapeluszu przecisnąć przez drzwiczki.

Sama była wązka jak tyczka, spódniczka jak worek obcisnęła nogi. Jak tu w takiej szacie dostać się na stopień? Dopiero ulitował się tragarz i podsadził to „nieszczęście“... ale jak już powiedziałem, zawadziło się to o drzwiczki kapeluszem i dalej ani kroku. Dopiero po wydobyciu trzech olbrzymich szpilek kapelusza dał się z głowy usunąć i po przekręceniu na bok wtoczyć się do specjalnego wagonu. Przy tej przeprawie pół głowy włosów owej modnej pani spadło na podłogę.

Jak na uprzejmego australijczyka przystało, schyliłem się i podniosłem tę furę kłaków, z wdziękiem lokami nazwanymi. Zaczęła je przypinać milionem szpilek do głowy. Okazało się, że oprócz trzech loków są tam jeszcze całe zapasy kontrabandy materacowej... I to wszystko nazywa się pięknem, a prawdopodobnie i higienicznym?

Tu o zgrozo! Naharro trzykrotnie splunął, szepcząc: kłaki dyabli wiedzą po kim, może nawet z grobów kradzione... Kobieta wasza wszystko sobie na łeb wpakuje dla mody. Tytuł tytuł!

Jechaliśmy dalej. Noc zapadła, księżyc świecił. Był on podobny do tego, jaki widziałem w Australii, ale nieco zgryźliwszą miał twarz. Widać, patrząc na waszą ziemię, na starą Europę, irytował się bardziej. Przypominał mi twarz młodego męża, który z podobnym uczuciem patrzył się na swoją ukochaną, zaledwie nieco, bo o 30 lat starszą połowicę.

Chłód też rozlał się z nieba na ziemię.



## Teatr Polski.

„Zagiew“, sztuka w 3-ach aktach H. Kistemaeckersa.

Magiczne słowo „Ojczyzna“, to zagiew płonąca, co rozpędza mroki z najbardziej krętej ścieżki naszego żywota, gasi wszelkie namiętności, rozpalając jedną tylko miłość rodzinnej ziemi aż do zaparcia własnego samolubnego ja, rozbudza w naszej duszy ducha ofiary i poświęcenia.

Oto przewodnia myśl wystawionej w ubiegły czwartek po raz pierwszy w Łodzi na scenie teatru polskiego przy ul. Cegielnianej—sztuki Henryka Kistemaeckersa p. t. „Zagiew“.

Myśl tę w szeregu pięknych scen, rozdzielonych na 3 akty, autor nader konsekwentnie i zajmująco przeprowadza i uzasadnia, bez szumnych błyskotliwych frazesów i deklamacyj, samą logiką faktów i zdarzeń, rozgrywających się w oczach widza.

Pułkownik wojsk francuskich Piotr Feltt (p. Rydzewski), człowiek ambitny, dzielny żołnierz i wysmienity strategik, śmiało zdąża do zdobycia najwyższej karyery, łamiąc po drodze wszystko, cokolwiek staje mu na przeszkodzie, nieraz w sposób brutalny. Ma on młodą i piękną żonę Monikę (p. Sokolicz), którą szalenie kocha, ale zraził ją do siebie szorstkiem i despotycznym postępowaniem.

Pułkownik Feltt, któremu powierzono budowę fortów nadgranicznych, bawi z żoną w zamku barona Stettina, w pobliżu budującego się jednego z fortów, gdzie między innymi gości i adwokat Beaucourt, ex-minister sprawiedliwości, gwiazda palestry paryskiej, szalenie i z wzajemnością zakochany w Monice, dążącej do rozvodu, od którego ją odwodzi bawiący w zamku chwilowo biskup Jussey, b. kapelan fregaty, występujący w obronie świętości Sakramentu małżeństwa.

Między pułkownikiem Feltem a Beaucourtem wre zacięta walka dwóch samców, pożądaną jedną i tej samej kobiety, dwóch ludzi, stojących na dwóch przeciwległych krańcach poglądów politycznych, przedstawiciela siły zbrojnej i obrońcy prawa antimilitarysty.

Feltt przez lekkomyślność popadł w długi; skupił je bankier Juliusz Glogau, a właściwie herszt bandy szpiegów, która zaplatała w sieć swoich intryg lekkomyślnego pułkownika, by w decydującej chwili wydobyć od niego kopie

planów, budujących się pod jego kierunkiem fortów. Chwila ta nadeszła, bo Feltt w ciągu 3-ich dni, pod grozą kompromitacji a tem samem i złamania całej swej karyery wojskowej, ma zapłacić 150,000 franków, nie posiadając na to żadnych środków na razie.

Wówczas Juliusz Glogau proponuje mu, by wydał kopie planów budujących się fortów a długi jego natychmiast będą umorzone, lecz jeszcze nie zdołał sformułować dobrze swojej propozycji, gdy dzielny żołnierz, patriota, zdusił go za gardło i zadławił jak gadzinę.

W kapitalnej scenie aktu trzeciego Feltt i Beaucourt stają oko w oko do stanowczej walki; jeden jako żołnierz, który spełnił obowiązków i gotów ponieść konsekwencję swego czynu, drugi jako obrońca sprawiedliwości, gotów bez litości zgnębić przeciwnika, bo to ułatwi mu połączenie z ukochaną kobietą. Pułkownik bez wahania śmiało przyznaje się do winy, wyjaśnia, że w długi wprowadziła go szalona miłość do Moniki, którą chciał otoczyć zbytkiem, zdobyć jej miłość jak łup wojenny po walce i dlatego, aby pobudzić jej zazdrość, wziął mefresę, całą siłą żelaznej swej woli dobijał się o świetną karierę wojskową, ale wszystko to poświecił bez wahania dla ojczyzny. Zdeptał gadzinę, która zagroziła jej bezpieczeństwu, spełnił więc jako żołnierz swoją powinność.

Słowo—ojczyzna, wyrzeczone w takich okolicznościach, jedna i zespała obu tych ludzi z których każdy na swój sposób kocha Francję. Beaucourt wyrzeka się Moniki, pogodzonej z mężem skoro się dowiedziała co i dlaczego uczynił,—i ocala Feltt.

„Zagiew“ zbudowana świetnie i wybornie wyreżyserowana przez p. Antoniego Bednarczyka, wystawiona przytem wspaniale, wywarła na widzów głębokie, na długo niezatarte wrażenie, zwłaszcza że i zespół jej wykonawców dobrze był z sobą zgrany.

P. Rydzewski w roli pułkownika Felta dowiódł raz jeszcze, że posiada wybitny talent do ról dramatycznych o głębokim i powikłanym podkładzie psychologicznym, ale należałoby w scenach bardziej uczuciowych, gdy trzeba głos zniżyć, postarać się koniecznie o wyraźniejszą dykcję, tak, jak czyni to p. Rodmund, który rolę Beaucourta przeprowadził bardzo starannie, nadał jej odpowiedni wyraz, przyczem ani jedno jego słowo, nawet szeptem wyrzeczone, nie zamarło mu na wargach.

Trudną rolę Moniki Feltowej—p. Sokolicz

ujęła i przeprowadziła subtelnie i inteligentnie, ale zbrakło jej siły w miejscach silnie dramatycznych.

Odczuwało się w jej grze, że uzdolniona artystka rozumie dobrze, jak rolę podobną grać potrzeba, by wywołać pożądane wrażenie, że wydobywa cały zasób siły dramatycznej, jakim rozporządza, lecz na odpowiednie jej napięcie zdobyć się nie może.

Juliusz Glogau, pseudo-bankier, a w rzeczy samej szpieg, znalazł w p. Orlińskim odpowiedniego przedstawiciela, który dowiódł wymownie, że uzdolniony i rutynowany a przytem inteligentny aktor nawet całkowicie drugorzędną rolę umie wyprowadzić na plan pierwszy i wyposażyć w odpowiedni wyraz.

Gra reszty otoczenia stała na średnim poziomie; pamięciowo dobrze była opanowana.

Z dość licznej obsady zaznaczyć jednak dodatnio wypadła grę p. Leśniewskiego w roli biskupa Jussey i wcale dobrą grę p. Sylina w roli Andzi.

O p. Jakubowskiej, grającej dość nikłą rolę Teresy Deniaue—nic jeszcze stanowczego orzec niepodobna, albowiem gra jej była zbyt bladą.

P. Chaberski, grający wdzięczną rolę hrabiego Mauret, powinien pamiętać, że najżywsze tempo gry nie upoważnia jeszcze aktora do zamazywania dykcji.

Stanisław Łapiński.

## KRONIKA.

(g) Poświęcenie kamienia węgielnego. Parafia katolicka w Strykowie, licząca obecnie 1250 dusz, obchodzić będzie w dniu jutrzejszym nader rzadką uroczystość poświęcenia kamienia węgielnego pod nowobudujący się Dom Boży, wznoszony ze składek parafian i ogółu wierznych.

Budowa kościoła trwa w dalszym ciągu, mimo że komitet budowy na każdym kroku walczyć musi z dużymi trudnościami finansowymi. Do kompletnego ukończenia świątyni potrzeba jeszcze trzech wagonów wapna, 2 — cementu i 1,500,000 cegieł. Na zakupienie materiałów tych brak na razie funduszy. Niewątpliwie jednak ofiarność parafian nie osłabnie i nowa świątynia wkrótce zostanie oddaną służbie Bożej. Poświęcenia kamienia węgielnego dokona ks. biskup-sufragan warszawski Ruszkiewicz, który

Moja towarzyszką dzwoniła zębami mocno, Co pani jest? może febra? zapytałem zdjęty litością.

— O nie, odrzekła, tylko mi bardzo zimno.

— Czemuż się pani nie ubrała cieplej?

— Kto chce być modnie ubrany, ten musi wyglądać cienko... wełniana hałeczka pogrubiała by mnie znacznie!

— Już dłużej tego słuchać nie mogłem — rzekł Naharro — i przeniosłem się do innego przedziału.

Tu zastałem jakiegoś młodzieńca, który obrzucił mnie wzrokiem pogardliwym i z przekąsem zapytał:

— Pan pewnie omyliłeś się, tu jest przedział I klasy... Przedziały trzeciej znajdują się w innym końcu pociągu.

— Sądziłem że mam do czynienia z jakimś kontrolerem biletów, bo już takich panów napotykałem w wagonach, więc nie mówiąc nic, wyjąłem z kieszeni bilet i pokazałem mu.

— Schowaj go pan, nie jestem konduktorem...

— Tak? Czemuż więc miśle pan zaczepiał? Czym się panu nie podoba?

— Jak pan ubrany, odezwał się ów młodzieńiec z pewną pogardą. Taki krawat! Któż nosi taki krawat? Kto panu krajał ten tużurek? Jak on leży? Jaki masz pan kapeluszek? Pan nie znasz się na modzie!

Spojrzałem na niego. Miał kołnierzyk aż po uszy sterzący, jakąś dziką kamizelkę, potem dziwnej formy kapeluszek, monokl w oku... laskierki z popielatami, zapinanymi na świecące guziki cholewkami! Istna małpa...

Zaciąłem więc usta, aby się nie śmiać i zapytałem:

— Przepraszam pana — czy to modne?

Podniósł głowę do góry i rzekł z dumą: Tak... człowiek szanujący siebie nosi tylko kra-

waty „elektryk“, lakiery i prawdziwego Habichal \*

Wreszcie znaleźliśmy się w wagonie restauracyjnym. Podano nam rybę. Młodzieniec począł na mnie rzuć piorunującym wzrokiem.

— Przepraszam, czy pana czem obraziłem? — zapytałem się sąsiada uprzejmie.

— Kompromitujesz mnie pan... Któż przyzwoity jada rybę nożem!

— Jadam, jak mi jest wygodniej—odpowiedziałem z uśmiechem politowania, a gdy mi coś chciał odpowiedzieć, porwałem za sterzący kołnierzyk i wrzuciłem do przedziału, gdzie jechała ta modna pani, szcękająca z zimną zębami.

— Ciekawy jestem, jak on sobie z tą modą poradził.

Jechałem expresem ostatnim z Konstantynopola, mówiono już wtedy, że następny pociąg wskutek czasów wojennych jutro nie pójdzie.

Przyjeżdżam na granicę bułgarską, wchodzi jakiś jegomość i krzyczy złą francuzczyzną:

— Proszę przygotować paszporty!

— Co to jest paszport? — pytam zdziwiony. Słowa tego nigdy w drodze nie słyszałem... Pomyslałem, że to znów jakiś wynalazek europejskiej mody! Tymczasem dowiedziałem się, że to jest coś innego.

Zważcie panowie, przejechałem przez całą Australię, byłem na wybrzeżach Indji, wagony wyborne przyniosły mnie przez Egipt i nikt się nie spytał o paszporty! A tu...

— Ha, widzę, cywilizacja europejska zajrzała do Bułgarii, zdaje się, że i paszport jest tu modnym.

Tłumaczę urzędnikowi, że paszportu nie mam, że jadę za pilnym interesem, nic to nie pomogło. Uparł się bułgar i chce, żebym po paszport wracał do Australii, albo na granicy na niego zaczekał.

Piękny interes. Wojna wisiała na włosku. Jutro już pociągi miały przestać kursować, a on każe mi czekać na paszport. Mógłbym tu kilka lat posiedzieć. Piękny interes.

Na szczęście zapoznałem się z jakimś konduktorem tureckim, który rzekł mi:

— Panie, ja panu dostarczę paszportu za 50 piastrow!

Musiłem kupić ten zbytek mody europejskiej, bo cóż mi pozostawało innego do zrobienia. Oddaje więc go bułgarowi, który zwraca się do mnie ze zdziwieniem:

— Przecież pan mówicie, że się nazywasz Naharro, a tu jest inne nazwisko!

— To samo, panie, to samo, tylko przetłumaczone na turecki język!

— Aha, rozumiem. Bardzo rad jestem, żeś pan nie potrzebował wracać po paszport do Australii, albo czekać tu, zanim go panu przysię...

Uściskał na pożegnanie rękę moją i wsadził do wagonu.

Pociąg zatrzymał się na granicy serbskiej. Tu znów dopytywano się o paszport, opieczętowano go i oddano.

Kiedy wyjeżdżałem z Serbii do Austrii, znów żądano ode mnie paszportu. Zapytał się urzędnik, skąd otrzymałem paszport i jak się nazywam?

Tu już zapomniałem o moim nowym nazwisku, a bardziej jeszcze o miejscu, w którym był paszport wydany, ale od czegoż spryt australijskiego dziennikarza. Wyprostowałem się, nasadziłem binokle na oczy i rzekłem:

— Wszak mam pana za tak inteligentnego człowieka, że pan umieć pisane przeczytać.

To tak ujęło tego dygnitarza, że mi pieczętkę swoją przyłożył...

w tym celu zjeżdża do Strykowa dziś wieczorem.

Z okazji poświęcenia kamienia odbędą się w starym kościele uroczyste nabożeństwa, połączone z kazaniem, na które łodzian i okolicznych mieszkańców zapraszają parafianie strykowscy i proboszcz miejscowy ks. Karwowski.

(x) Terminy wyborów. Według Najwyższego ukazu ogłoszonego w nr. 246 „Rozwoju“, wybory członków Dumy państwowej w miejskich zgromadzeniach wyborczych Warszawy i Łodzi odbędą się dnia 7 listopada r. b.

Tegoż dnia odbędą się wybory w zgromadzeniu wyborczym prawosławnej ludności gub. lubelskiej i siedleckiej.

Przedtem zaś, bo dnia 2 listopada odbędą się wybory w gubernialnych zgromadzeniach wyborczych wszystkich dziesięciu gubernij Królestwa Polskiego.

Jednocześnie z warszawskimi i łódzkimi odbędą się wybory w Petersburgu i Odesie.

Pan gubernator piotrkowski zawiadamia nas, że wybory posła do Dumy państwowej w gubernialnym zebraniu wyborczym piotrkowskim odbędą się dnia 2 listopada r. b. w Piotrkowie w sali posiedzeń piotrkowskiej Dyrekcji gubernialnej Towarzystwa Kredytowego Ziemińskiego (ulica Bankowa dom nr. 7). Posiedzenie wyborcze będzie rozpoczęte o godz. 12 w południe. Osoby przybywające po rozpoczęciu wyborów nie będą wpuszczane na salę posiedzeń.

(e) Losowanie. Pojutrze w poniedziałek o godzinie 9 rano rozpocznie się w łódzkiej komisji poborowej miejskiej losowanie, które odbywać się będzie w lokalu magistratu przy Nowym Rynku pod nr. 14 w sali na I piętrze.

Po losowaniu, które potrwa 3 dni, odbędą się superwizya, która potrwa około miesiąca. Przez cały ten czas od poniedziałku sklepy monopolowe, restauracje i piwiarnie w pobliżu Nowego Rynku będą zamknięte.

Również w poniedziałek rozpocznie się losowanie w powiatowej komisji poborowej.

(a) Z magistratu. Wczoraj wieczorem, pod przewodnictwem prezydenta W. Pieńkowskiego, z udziałem budowniczych Nebelskiego i Referskiego, radnych K. Eiserta i Z. Rychtera, dr. Jelnickiego i innych, odbyło się posiedzenie magistratu.

Rozpatrywano ponowne podanie grona przemysłowców, którzy, zamierzając utworzyć konsorcjum, wyrażają gotowość wybudowania własnym kosztem gmachu drugiej gazowni.

Postanowiono zażądać od projektodawców przedstawienia warunków, na jakich miasto ma przyjąć gazownię.

W sprawie urządzenia bazaru na terytorium akc. tow. Geyera, przy ul. Piotrkowskiej, magistrat zażądał przedstawienia nowego planu, któryby uwzględnił prawidłowe wytknięcie ulicy, mającej połączyć ulicę Piotrkowską z Wólczańską.

Na granicy Bałut i miasta przechodzi kanał, ciągnący się blisko wiorstę, który zalewa położone tuż nieruchomości. Inżynierka miejska znalazła, że przyczyną tego jest brak prawidłowego spadku wód wypływających z kanału i że do uregulowania kanału przeszkadza most na szosie zgierskiej.

Magistrat postanowił: zniwelować grunta, kanał poszerzyć i urządzić odpowiedni spadek. Roboty, których koszty obliczono na 10,000 rb., pokryte będą w części z funduszy miejskich, w części zaś z gminnych.

Uchwalono otynkować parkan mury, okalający park miejski przy ul. Pańskiej, oraz powiększyć liczbę bram.

(e) Z kasy powiatowej. Dom kasy powiatowej łódzkiej, o projekcie budowy którego donosiliśmy, stanąć ma na placu przy ul. Przejazd, naprzeciwko domów familijnych Heinza, nabytym od p. Kluka.

Cały dom wraz z placem kosztować ma nie więcej nad 80 tys. rb.

Plan domu tego opracowuje starszy budowniczy miejski inż. Nebelski.

(a) Stowarzyszenie sług katolickich przeniosło swoją siedzibę do nowego lokalu przy ul. Piotrkowskiej nr. 117 m. 12.

(a) Z Towarzystwa krajoznawczego. Przypominamy, że dziś, o godz. 8 ej wiecz., w nowej siedzibie, przy ul. Piotrkowskiej nr. 91, odbędzie się zebranie łódzkiego oddziału polskiego

Towarzystwa krajoznawczego, na którym znany zaszczytnie na polu krajoznawstwa p. Aleksander Janowski z Warszawy wygłosi odczyt p. t. „Nasze miasta“.

(x) Z Tow. „Przyszłość“. Zebranie członków Tow. abstynentów „Przyszłość“ odbędzie się jutro w niedzielę o godz. 2 i pół po poł. w lokalu Stow. nauczycieli chrześcijan przy ul. Konstantynowskiej nr. 5.

Zebranie poprzedzi pogadanka za temat której posłuży referat p. Wład. Skawronjka p. t. „Inteligencja a alkohol“.

(e) Z Tow. muzycznego „Chopina“. Towarz. muzyczne „Chopina“, jak to już w swoim czasie donosiliśmy, wystąpiło do rządu gubernialnego piotrkowskiego z prośbą o pozwolenie na utworzenie przy Tow. szkoły muzycznej, przyczem przesłało sporządzoną ustawę tej szkoły dla zatwierdzenia.

Rząd gubernialny zwrócił wczoraj Towarzystwu rzeczoną ustawę bez zatwierdzenia, ze zmianami i polecił przerobić ustawę i powtórnie przedstawić ją do zatwierdzenia.

(e) Z Tow. krzewienia oświaty. Na skutek starań Tow. „Krzewienia oświaty“ gubernator piotrkowski pozwolił na wygłoszenie nowej serii odczytów w liczbie dziewięciu.

(x) Odczyt. Tow. „krzewienia oświaty“ przypomina, że jutro t. j. w niedzielę o godz. 4 po poł. w lokalu przy ul. Mikołajewskiej nr. 11 d-wa fil. Natalia Gąsiorowska z Warszawy wygłosi odczyt p. t. „Rola historyczna klasztorów w Polsce“. Bilety wejścia 20 kop., członkowie płacą połowę.

(e) Wolne miejsca w szkole. W notatce o wolnych miejscach w szkole początkowej miejskiej nr. 14 zaszła omyłka w druku; winno być przy ul. Juliusza nr. 16, a nie 14.

(x) Czytanki dla dzieci. W niedzielę dnia 27 października Tow. „Wiedza“ urządzi czytanki dla dzieci, ilustrowane obrazami niknącymi.

W sali fabryki Poznańskiego (Ogródowa 18) — „Chata wuja Toma“, a w sali fabryki Geyera (Piotrkowska 289) — „Psotnik i Tyras“.

Początek o godzinie 2 po południu. Wejście 2 kop.

(e) Zastępstwo w nauczaniu. Z powodu choroby nauczycielki polskiej szkoły początkowej nr. 10 w Łodzi, p. Wiery Sokołowej, naczelnik dyrekcji naukowej łódzkiej powierzył zastępstwo praktykantce na nauczycielkę p. Helenie Niedzielskiej.

(x) Zebranie. Jutro, w niedzielę 27 b. m. w sali T-wa spożywczego „Zorza“ w Widzewie przy ul. Marszałkowskiej nr. 2, odbędzie się o g. 2 po poł. pierwsze zebranie członków — założycieli nowozatwierdzonej widzewskiej kasy pożyczkowo-oszczędnościowej.

(x) Ważne dla poddanych austriackich. W dniu 28 b. m. przyjeżdża do Łodzi zarządzający kancelaryą jeneralnego konsulatu austro-węgierskiego w Warszawie p. Rennert i będzie przyjmować interesantów i ich prośby w lokalu stow. pomocy obywateli austriackich przy ul. Piotrkowskiej nr. 243, w poniedziałek od 10 rano do 12 i pół po poł. i od 3 do 6 po poł., we wtorek zaś 29 b. m. od 10 rano do 12 i pół po poł. i od 3 do 5 po poł.

(a) Zawieszenie wypłat. Według „Kommer-santa“ zawiesiły wypłaty następujące firmy w Cesarstwie: w Berdyczowie firma manufakturowa „Izrael Ch. Unik“. Pasywa wynoszą 150,000 rb. Ucierpiały firmy białostockie, łódzkie, tomaszowskie i zagraniczne. Nagłe zawieszenie wypłat tej firmy stanowi nieoczekiwany dla fabrykantów fakt, gdyż firma „I. Ch. Unik“ należała do solidniejszych, lecz skutkiem zastoju w handlu i ograniczenia kredytu przez banki, zmuszona była zawiesić wypłaty. Bankom i prywatnym dyrektorom firma płaci całkowicie na termin. Fabrykantom dotychczas nie robi żadnych propozycji do chwili wyjaśnienia wyników bilansu.

W Rostowie nad Donem zawiesiła wypłaty firma „Ryss i Botwinnikow“. Pasywa obliczają na 125,000 rb.

W Białej Cerkwi zawiesił wypłaty właściciel magazynu manufakturowego „Szlama Kibrik“. Pasywa wynoszą 60,000 rb. Firma przemianowana została na „Szloma L. Kibrik i Sp.“ Zaangażowani fabrykanci łódzcy, mozkiewscy i charkowscy. Firma istniała lat pięć i zawsze terminowo

regulowała swoje zobowiązania. Wierzycielom miejscowym firma reguluje zobowiązania całkowitym rublem, zamiejscowym proponuje 50 proc.

(e) Odmowa. Grono żydowskich subiektów handlowo-przemysłowych zwróciło się do gubernatora piotrkowskiego z prośbą o pozwolenie na utworzenie w Łodzi żyd. Stow. subiektów handlowych i przemysłowych, przyczem przedstawili opracowaną ustawę. Wczoraj na prośbę tę nadeszła odpowiedź odmowna.

(e) Tygodnik „Smiech“. Dziś wyszedł z druku pierwszy numer tygodnika humorystyczno-satyrycznego p. t. „Smiech“, wydawanego w Łodzi pod redakcją dziennikarza miejscowego, p. Alfonsa Dziaczkowskiego, który jednocześnie jest i wydawcą.

Tygodnik ten, złożony z 12 stron, zawiera wiele bardzo udatnych ilustracji ołówka zdolnego karykaturzysty p. Szyka i prace kilku humorystów miejscowych, dostosowane do chwili bieżącej.

(x) Osobiste. Praktykujący w naszym mieście lekarz-weterynary dr. Szymon Wolman został mianowany przez zarząd I Tow. wzajemn. ubezpieczeń inwentarza żywego od pomoru, lekarzem —ekspertem tegoż Towarzystwa na Łódź i okolice.

(g) Teatr „Scala“, względnie „Teatr rozmałości“, jakby go słusznie nazwać należało, otwarty przed kilku tygodniami, dzięki doborowemu programowi, utrzymanemu zawsze w przyzwoitym tonie, cieszy się coraz większym powodzeniem.

Sala teatralna, mieszcząca się w przerobionych ubikacjach dawnego banku państwa przy ulicy Cegielnianej nr. 18, należy do najładniejszych, jakie posiadamy w Łodzi. Wysoka, opatrzona szeregiem wygodnych łóż, krzesel i odpowiednią ilością miejsc na galerii i balkonie, ozdobiona jest prześlicznymi freskami z gipsu, wykonanymi przez tutejszy zakład p. Jankiewicza (Konstantynowska 78). Freski te cechuje spokój szerokiej linii i nader harmonijne ułożenie barw dekoracyjnych.

W ostatnich czasach obok sali teatralnej, w bocznej nieco mniejszej urządzono jadalnię, w której po przedstawieniu przy dźwięku talerzy odbywa się nadprogramowe przedstawienie kabaretowe. Kuchnię i bufet dzierżawi znany tutejszy kupiec i przemysłowiec, były dyrektor „Louvru“ p. Palejowski.

Ostatni program „Scali“, obejmujący aż 16 numerów, przynosi nam między innymi występy: niezrównanego komika p. Jangara, ogromnie wesołego 12-letniego humorysty „Czesia“, wreszcie śpiew dwu bardzo dowcipnych kupiecisk pp. Ali Rosińskiej i Heleny Terleckiej, rozporządzających ładnym i dźwięcznym głosem. Z reszty programu, który jest nadzwyczaj interesujący, na specjalną uwagę zasługują: p. M. Bargi, przedstawiający ważniejsze wypadki z życia Napoleona, p. Varady, komik wiedeński, parodujący znakomicie operę włoską, wreszcie Alice d'Orwill, nadzwyczajna wprost tressura psów policyjnych.

(x) Odeon. Od dziś włącznie aż do wtorku zmiana wielce urozmaiconego programu.

Przy zmianie obrazów śpiewa włoska śpiewaczka.

(x) Teatr „Casino“. Program „Casina“ na dni najbliższe zapowiada się bardzo interesująco. Składają się nań: dramat w 3 częściach p. t. „Strasna kara“, arcywesoła komedia „Krótki romans Maksa“ z ulubieńcem publiczności Marksem Linderem w roli tytułowej, manewry eskadry francuskiej, wreszcie nadzwyczaj zajmujący tygodnik ilustrowany „Pathe“. Kończy program wyborna komedia w wykonaniu amerykańskich artystów p. t. „Siedem cór na wydaniu“.

(h) Z sądu. Z powodu nawału spraw w XII rewirze sądu pokoju m. Łodzi wyznaczono do pomocy sędziemu kandydata do posad sądowych p. Jana Neumarka.

(a) Fałszywy alarm. Wczoraj, około godz. 10 rano zawiadomiono wydział śledczy, że w jednej z restauracji przy ul. Aleksandrowskiej zabawia się 4-ch bandytów, uzbrojonych w rewolwery, przyczem jeden z nich ma przy sobie przeszło 1,000 rb. Wysłany na wskazane miejsce silny oddział policji stwierdził, że ludzie ci nie mają nic wspólnego z bandytami, wobec czego po spisaniu protokołu, puszczono ich na wolność.

(g) Drobnny ogień. Dziś rano o g. 7 wezwano IV oddział ochotniczej straży ogniowej na ul. Rzgowską nr. 107, gdzie od rozpalonego pieca zapaliła się ściana. Straz pożar w kilka minut ugasiła.



(a) **Poszukiwanie spadkobierców.** Poselstwo niemieckie w Petersburgu poszukuje krewnych, przebywającego w Meklemburgu-Szwerynie nieznanego mężczyzny, mianującego się Józefem Nowarskim, urodzonym w 1860 r. w miejscowości Byszewice w Rosyi.

(e) **O przedłużenie terminu.** Firma „Leonhardt, Woelker i Girbardt“ zwróciła się do magistratu łódzkiego z prośbą o przedłużenie terminu na następne 20-lecie prowadzenia handlu na targu urządzonym przy fabryce rzeczonyj firmy w specjalnie zbudowanych hallach targowych.

Ponieważ, jak się okazało, termin dotychczasowy upływa dopiero za dwa lata, przeto prośba wzmiankowanej firmy uznana została przez magistrat za przedwczesną.

(e) **Wyjazd komiwojażerów.** Już niemal wszyscy komiwojażerowie wyjechali z Łodzi do Cesarstwa.

Pierwsze wiadomości, jakie otrzymano od nich z okręgów moskiewskiego i petersburskiego zapowiadają niezły sezon. Z dalszych okręgów spodziewane są relacje za 2 tygodnie.

(e) **Ogrodzenie parku miejskiego.** Rząd gubernialny piotrkowski zatwierdził licytację na reparację ogrodzenia parku miejskiego, na której utrzymali się przedsiębiorcy Piotrkowski i Woll, za sumę 1328 rb. i polecił magistratowi zawrzeć z przedsiębiorcami kontrakt.

(e) **Sprawa bruku na ul. Piotrkowskiej.** Sprawa przełożenia znajdującego się w opłakanym stanie bruku drewnianego na ul. Piotrkowskiej, ciągnie się już dwa lata, a tymczasem bruk staje się coraz więcej niemożliwym dla ruchu kołowego.

Z tego względu magistrat zwrócił się do gubernatora piotrkowskiego z prośbą o rozstrzygnięcie tej sprawy, na co otrzymał odpowiedź, że w sprawie tej general-gubernator zwrócił się już telegraficznie do ministerium.

(e) **Stemplowanie miar i wag.** Warszawska Izba miar i wag delegowała do miast gubernii piotrkowskiej urzędnika swego, dla dokonania rewizji miar i wag.

Urzędnik ten bawi obecnie w Sosnowcu, gdzie niestemplowane miary i wagi konfiskuje, a właścicieli ich pociąga do odpowiedzialności. Z tego czy też innego powodu, w ostatnich dniach do magistratu łódzkiego zgłaszają się różni kupcy z wagami do ostemplowania.

Oczywiście magistrat odmawia nakładania stempla, gdyż jak to już pisaliśmy, general-gubernator warszawski rozporządzeniem z dnia 30 listopada 1907 r. skasował stemplowanie miar i wag w magistratach z racji utworzenia w Warszawie Izby miar i wag, która mieści się przy ulicy Szczygłej nr. 7.

Oddział tej izby bawił w Łodzi w miesiącu czerwcu r. b. i uskutečnił stemplowanie miar i wag na stacji towarowej kolei kaliskiej.

Kto obecnie ma do ostemplowania miary i wagi, winien przestać je do Warszawy pod wymieniony wyżej adres lub poczekać na przyjazd oddziału izby do Łodzi.

(e) **Z cechu malarzy.** W dniu 31 października o godzinie pół do 3 po południu, przy ul. Nawrot pod nr. 31 odbędzie się zebranie ogólne członków cechu majstrów malarskich w celu dokonania wyborów na starszego i podstarszego cechu na następne trzecieletie.

(e) **Ścisk na poczcie.** W filii pocztowej przy zbiegu ulic Benedykta i Spacerowej panuje w godzinach biurowych stale taki ścisk, że wielu interesantów nie mogąc długo stać w tłoku, opuszcza biuro, nie zadowolony interesu.

Największy ścisk panuje przy okienku z listami poleconymi. Zafatwia te czynności tylko jeden urzędnik pomimo, że są dwa okienka. Niedogodność tę możnaby łatwo usunąć przez wyznaczenie do niezajętego okienka jeszcze jednego urzędnika.

(a) **Ogłędziny komisji.** Komisja techniczno-sanitarna, złożona z prezydenta miasta, budowniczych i inżynierów miejskich, lekarza cyrkulowego i komisarza—dokonała ogłędzin świeżo wybudowanej fabryki wstążek Berka Aby Nasiełskiego przy ul. Cegielnianej nr. 7. Komisja zezwoliła na puszczenie w ruch fabryki.

Następnie oglądano 3 piętrowy dom murywany mieszkalny Wolfa Jedlickiego, przy ulicy Długiej nr. 54, który został w tych dniach wykończony. Dom ten komisja przyjęła.

Dokonano ogłędzin zakładów dystylarni wo-

dek M. Łuby, przy ul. Nowy Rynek nr. 3, w celu zbadania czy fabryka nadal może być prowadzona. Komisja nie znalazła żadnych przeszkód do prowadzenia fabrykacji, zastrzegając tylko, aby w oddziale rozlewania wódek i mycia flaszek—zaprowadzona była wentylacja mechaniczna.

(a) **Z Kochanówki.** W dniu 21 bież. mies., w gmachu Przytułku starców i kalek odbyło się pod przewodnictwem prezesa, p. Emila Eiserta, posiedzenie komitetu zakładu dla umysłowo i nerwowo chorych w Kochanówce.

Stwierdzono zatrważająco zwiększającą się liczbę kandydatów do zakładu w Kochanówce, z których wielu spotyka odmowa z powodu braku miejsc. Brakowi temu zaradzi w pewnym stopniu świeżo budowany pawilon imienia Emila Geyera, który oddany ma być do użytku w roku przyszłym.

Zastanawiano się nad zachwianym budżetem wydatków z powodu niewyasygnowania przez magistrat zaległych sum, sięgających 35,000 rb., przeznaczonych jako wsparcie dla Kochanówki.

Postanowiono poczynić u władz kroki, w celu pozyskania w jaknajkrótszym czasie tak potrzebnej dla zakładu zapomogi.

(e) **Sprawa przyłączenia Bałut.** Rząd gubernialny piotrkowski przesłał w tych dniach do general-gubernatora warszawskiego dokumenty, dotyczące sprawy przyłączenia Bałut, Żubardzia i Radogoszcza do Łodzi z prośbą o poruszenie na nowo w ministerium tej ważnej sprawy ekonomicznej.

(e) **Likwidacja fabryki.** Znana Fiedlerowska fabryka sukna w Opatówku, gub. kaliskiej, założona w początkach zeszłego stulecia przez saskończyka Fiedlera, została w tych dniach zlikwidowana. Nabywca fabryki w r. 1863, Nitsche, zmarł przed dwoma laty, syn zaś jego zrzekł się prowadzenia nadal fabryki i zlikwidował ją, ofiarując robotnikom 15,000 rb. do podziału, stosownie do lat pracy.

Z powodu likwidacji tej kilkuset robotników pozostało bez pracy.

(x) **Z Pabianic.** Z nastaniem dłuższych i ciemniejszych wieczorów, amatorzy cudzej własności rozwinęli swą działalność.

Niedawno donosiliśmy o włamaniu do magazynu ubiorów męskich. Obecnie, w nocy z wtorku na środę, 23 b. m., złodzieje, wyważywszy żelaznym drągami zaluzę, wyrzneli szybę i dostali się do sklepu monopolewego, znajdującego się przy ulicy Fabrycznej, gdzie prócz zabrania kilku butelek wódki, zrabowali gotówką dwieście rubli.

Tejże nocy okradziono sklep kolonialny na przedmieściu Zielona Góra, z poniedziałku na wtorek, na tejże Zielonej Górze, prawdopodobnie ciż sami złodzieje dobijali się aż do czterech rzeźniczych sklepów.

Napady te rzuciły popłoch na mieszkańców, a zwłaszcza handlujących. Aby zapobiedz podobnym wypadkom postanowiono na noc zamykać w sklepach psy, które w razie dobijania się do sklepu, rozbudzą właścicieli szczekaniem.

— Na odbytem w dniu 23 b. m. posiedzeniu członków sekcji czytanek Tow. naukowego, z ogólnej liczby członków tej sekcji (17), zebrało się już po raz drugi aż sześciu. Snadź sekcja przy tak gorliwym poparciu bardzo się rozwija.

— W nadchodzący poniedziałek, d. 28 b. m., p. Mielewski, dyrektor teatru popularnego, wystawia na scenie tutejszego teatru w Domu Ludowym komedię w 3-ach aktach pod tyt. „Mąż o dwóch żonach“.

— Dnia 3-go listopada zjeżdża do naszego miasta, znany tutejszymi mieszkańcom ze swych odczytów, p. Sokołowski, który wygłosi w dniu tym o godzinie 5-jej po południu w sali Domu Ludowego odczyt p. t. „Postęp a praca“.

— W niedługim czasie będzie urządzony koncert, w którym biorą udział członkowie Towarzystwa naukowego. *Łomża.*

## SZTUKA.

Teatr polski (przy ulicy Cegielnianej nr. 63). Kancelarya teatralna komunikuje nam:

— Dzisiaj o g. 8 m. 15 „Zagiew“ sztuka H. Kistemaekersa, po raz drugi.

— Jutro dwa widowiska: o g. 3 i pół po

poł. po czechach popularnych „Dom waryatów“, arcywesoła krotochwila K. Laufsa w pierwszorzędnej obsadzie, pod reżyserią J. Orlińskiego, — wiecz. zaś o g. 8 m. 15 „Zagiew“.

— We czwartek dyrekcja wystawia najnowszą komedię S. Kiedrzyńskiego „Gra serc“, która obecnie nie schodzi z afisza w Warszawie.

— Wkrótce na rzecz I Ochronki dana będzie satyra obyczajowa w 4 aktach Gabryela Dregely'ego p. t. „Dobrze skrojony frak“, która od kilku dni stale jest graną w Warszawie z dużym sukcesem artystycznym. Reżyseruje pan A. Bednarczyk.

— W próbach również przezabawna lekka komedia A. Sylwane i A. Monery p. t. „Madame Monton“, pod reżyserią J. Orlińskiego.

Teatr popularny. Kancelarya teatralna komunikuje nam:

Dzisiaj wieczorem (w sobotę) po raz pierwszy ukaże się znakomita komedia w 5-ju aktach H. Ibsena p. t. „Związek młodzieży“.

Jutro, w niedzielę po południu o 3-iej daną będzie sztuka w 5 aktach ze śpiewami i tańcami p. t. „Pan Zolzikiewicz“, wieczorem zaś po raz drugi „Związek młodzieży“ w 5 aktach.

We wtorek po raz trzeci „Związek młodzieży“.

(x) **Koncert Artura Rubinsteina.** Przypominamy, że dzisiaj 26-go b. m. w sali koncertowej Vogla przy ul. Dzielnej nr. 18, odbędzie się koncert znakomitego pianisty Artura Rubinsteina.

Program koncertu zapowiada: Fantazyę g-moll—Bach-Liszt, Sonata a-dur op. 21—Karol Szymanowski (pierwszy raz w Łodzi), Karnawał op. 9—Schumana, Scherzo cis-moll, Z Etiudy, Tarantela—Chopin, Rapsodyę XII—Liszt.

Początek koncertu o godzinie 8 i pół wieczorem.

## KALENDARZYK TERMINOWY.

IMIONA SŁOWIAŃSKIE. Dzisiaj Lutostawa. Jutro Witomita. W poniedziałek Władystoga.

TEATR POPULARNY A. Mielewskiego (Konstantynowska 16). Dzisiaj „Związek młodzieży“, komedya-satyra H. Ibsena (premiera). Początek o godzinie 8 min. 15 wieczorem.

— Jutro „Pan Zolzikiewicz“. Początek o godzinie 5 po poł. — „Związek młodzieży“ Ibsena. Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem.

TEATR POLSKI (Cegielniana nr. 63). Dzisiaj „Zagiew“ H. Kistemaekersa. Początek o godz. 8 min. 15 wieczorem.

— Jutro „Dom waryatów“, komedya K. Laufsa. Początek o godz. pół do 4 po poł. — „Zagiew“. Początek o godzinie 8 min. 15 wieczorem.

ZEBRANIE. Dzisiaj mies. zebr. Tow. krajoznawczego (Piotrkowska 91) o g. 8 w. — Og. zgrom. czl. Tow. „Uczelnia“ (Cegielniana 9) o g. 8 w.

— Jutro nadzw. og. zebr. najstrów szewckich (w lok. Resursy rzem.) o 3 pp.—Nadzw. zebr. czl. związku murarzy „Łączność“, w sali jadalnej I. K. Poznańskiego (Ogrodowa 18) o g. 2 pp.

TOW. „WIEDZA“. Jutro w sali Koncertowej (Dzielna 18) koncert dla młodzieży. Początek o godz. 8 min. 15 pp.

ODCZYT. Jutro staraniem łódz. oddziału polsk. Tow. badań nad dziećmi wygłosi dr. med. Henryk Hygier z Warszawy p. t. „Dziecko niedorozwinięte — dziecko niemoralne“ w sali techników (Spacerowa 21). Początek o g. 4 pp.

TOW. KRZ. OSWIATY. Jutro w sali T. K. O. (Mikolajewska 11) dr. fil. Natalia Gąsiorowska wygłosi odczyt p. t. „O roli historycznej klasztorów w Polsce“. Początek o godz. 4 pp.

STOW. ROB. CHRZ. (Dom Ludowy, Przejazd 34). Jutro kółko dramatyczne odegra „Obronę Częstochowy“. Początek o godz. 7 wieczorem.

STOW. PRAC. PRZEMYSŁU I HANDLU. Dzisiaj (w lok. własnym, Wólczańska 23) zabawa taneczna. Początek o godz. pół do 8 wieczorem.

KOŁO PRAC. DR. ZEL. FABR.-ŁÓDZKIEI. Dzisiaj (w lok. własnym, Widzewska 73) wieczór muzyczno-dramatyczny. Początek o godz. pół do 9 wieczorem.

CZYT. I BIBLIOTEKA TOW. KULTURY POLSK. czynna codziennie od godz. 6 do 9 wic.; w niedziele i święta od godz. 3 do 6 po poł.

CZYTELNIA PISM TOW. „WIEDZA“ (Piotrkowska 103) otwarta od godz. 6 po poł. do 10 wieczorem, a w niedziele i święta od godz. 10 r. do 10 wieczorem.

BIBLIOTEKA STEBELSKICH (Mikolajewska 59) otwarta codziennie od g. 6 — 8 wic.; w niedziele i święta od 1—3 po poł.

MUZEUM NAUKI I SZTUKI (Piotrkowska nr. 91) otwarte codziennie od godz. 4 po poł. do 10 wic.; w niedziele i święta od godziny 12 w południe do 10 wieczorem.

## Uchwały Koła polskiego.

Koło polskie w Wiedniu odbyło długą naradę, poświęconą omówieniu stanowiska Polaków pod berłem austriackim wobec teraźniejszego położenia międzynarodowego.

Posłowie konserwatywni opracowali odpowiednią uchwałę, która, po dokonaniu w niej pewnych zmian, przyjęta została głosami wszystkich członków Koła przeciwko głosom części narodowych demokratów.

Ustęp uchwały tej, dotyczący stanowiska Polaków wobec wyłączenia w Prusach, brzmi, jak następuje:

„Zważywszy, że sprzymierzone z monarchią mocarstwa stosują względem naszych rodaków politykę praw wyjątkowych, niezgodną z zasadami prawa i sprawiedliwości, a mającą na celu wydziedziczenie ich z ziemi ojczyźnej, Koło polskie stwierdza, że takie postępowanie nie może nie wywołać wpływu rozstrzygającego co do stanowiska Koła polskiego względem dotychczasowej polityki przymierza monarchii austriacko-węgierskiej“.

Końcowy ustęp uchwały, dotyczący stanowiska Polaków, brzmi, jak następuje:

„Świadomi ciężkich prób, na jakie wystawiony jest naród wobec teraźniejszych powikłań międzynarodowych, zwłaszcza jeżeli powikłania te obejmują zakres jeszcze większy, Koło polskie ostrzega naród polski przed agitacją podżegającą, pochodzącą z kół obcych narodowi i wzywa go do obowiązku solidarności narodowej, jednomyślnego postępowania, oraz pozostawienia z zupełnym zaufaniem kierownictwa polityki narodowej w rękach legalnych przedstawicieli narodu, zdających sobie najzupełniej sprawę z ciężkiego na nich obowiązku nieustraszonego czuwania nad przebiegiem wypadków“.

## Z dzielnic polskich.

**ZE LWOWA.** Zgon prof. Kadyi'a. Wczoraj rano zmarł tutaj dr. Henryk Kadyi, prof. anatomii w uniwersytecie lwowskim, członek krakowskiej Akademii Umiejętności.

Prof. Kadyi, jak wiadomo, skaleczył się w rękę przy balsamowaniu zwłok marszałka Badeniego i dostał z tego powodu zakażenia krwi. Pogrzeb odbędzie się jutro.

— O milionowe oszustwo. Przed lwowskim sądem przysięgłych rozpoczął się sensacyjny proces o zbrodnię oszustwa i lekko-myślniej krydy przeciw ks. Leonowi Poloszynowiczowi, gr. kat. proboszczowi Baszni Dolnej, Abrahamowi Goldbergowi, pośrednikowi i kupcowi, tudzież Jakóbowi Verliebterowi, agentowi maszyn do szycia, zamieszkałemu w Rawie Ruskiej. Rozprawa, która potrwa czas dłuższy, przewodniczyć będzie prok. Lubieniecki, bronić mają: dr. Grek, dr. Horowitz i dr. Weitz. Powszkodowanym jest Stanisław Ossoliński, właściciel dóbr ziemskich, względnie jego żona i teściowa, p. Marya Lewandowska. Oto ks. Poloszynowicz, przy pomocy dwu pozostałych oskarżonych, jako doradca i pełnomocnik, doprowadził do ruiny milionową ich fortunę, korzystając z niepoczytalności Ossolińskiego, który, jak potwierdzili lekarze, nie był zdrow na umyśle.

**Z KRAKOWA.** Aresztowanie. Policja krakowska aresztowała wczoraj Antoniego Olkuszniaka, właściciela agencji handlowej, za rozbieżne oszustwa, jakich się dopuścił na szkodę swoich klientów. Oszustwa te sięgają sumy 400,000 koron (około 160,000 rb.).

**ZE LWOWA.** O uniwersytet ruski. Na wczorajszym zgromadzeniu młodzieży ukraińskiej zarzucano posłom ukraińskim niepilnowanie sprawy uniwersytetu ruskiego i zaprotęstowano przeciwko łączeniu tej sprawy ze sprawą reformy wyborczej. Wreszcie uchwalono zwołać w sprawie uniwersytetu wiec studentów.

## Z WARSZAWY.

\* Zabicie bandyty.

W środę wieczorem na ul. Okopowej kilku młodych ludzi zabiło paroma strzałami z brau-

ningów Leona Szymańskiego, poszukiwanego od kilku miesięcy przez policję za zabicie ś.p. Witkowskiego.

Jak się zdaje, Szymański padł z rąk swoich towarzyszy-bandytów.

\* Morderstwo.

W nocy z środy na czwartek zamordowano na ul. Chmielnej kilkoma uderzeniami sztyletu jedną z cór Koryntu.

Zabójcę, którym jest b. kelner A. Cylke, aresztowano.

## Pierwsze polskie pomniki ludowe.

„Dnia 23 października minął rok od chwili, kiedy w przytulisku św. Rafała w Krakowie zamknął oczy na wieczny spoczynek ten, który 40 lat pracy, mienie, zdrowie i dobre imię poświęcił dla dobra ludu polskiego“.

Tak mniej więcej zaczyna czasopismo „Wieniec-Pszczółka” wspomnienie swoje o księdzu Stojałowskim, którego zwolennicy dotychczas noszą nazwę stojałowczyków i trzymają się programu, przekazanego im testamentem przez niezapomnianego patryotę i działacza ludowego.

Zdając sprawę z dziejów tego stronnictwa w ciągu minionego roku, „Wieniec-Pszczółka” z naciskiem zaznacza, że;

„Lud sam powziął myśl budowania krzyżów i pomników Zmarłemu. Stanęła moc pomników ks. Stojałowskiego na polskiej ziemi, a warłość ich leży w tem, że są to pierwsze pomniki ludowe, bo wznoszone wyłącznie ze składek ludu“.

Dodajmy, że założycielem „Wienca-Pszczółki” był ks. Stojałowski, oraz, że pismo to wychodzi w Bielsku-Białej, na Szlaku austriackim, w miejscowości najbardziej narażonej na odpol-szczenie skutkiem działań hakazytmu tamtejszego. Jest to więc prawdziwa strażnica polskości kresowej, strażnica czujna i czynna.

## Zwycięstwa bułgarów.

Zajęcie Kirk-Kilissy przez bułgarów nastąpiło onegdaj o godzinie 11-ej rano.

Wojsko tureckie w nieładzie cofnęło się do Bunarhisar, 25 klm. na południowy zachód od Kirk-Kilisse, pozostawiając jedną szybko-strzelną baterię dziesięć wozów z amunicją i wielkie zapasy środków żywności.

Zdobyczą bułgarów było też działo Kruppa. Bułgarzy zabrali do niewoli 5,000 ludzi i dwóch baszów.

Wiadomość o zajęciu Kirk-Kilisse, wywołała w Sofii we wszystkich kołach, zwłaszcza wśród ludu, wielką radość i entuzjazm. Przed poselstwami państw bałkańskich oraz Rosji i Anglii, odbyły się wielkie manifestacje, postę greckiego obnoszono na rękach, śpiewano na ulicach pieśni narodowe, w mieście odbył się pochód z grupą junaków na czele.

Odezwały się dzwony wszystkich kościołów. Miasto udekorowano.

Wczoraj odbyły się msze za dusze poległych żołnierzy i zarazem nabożeństwo dziękczynne za zwycięstwo.

Atak wojsk tureckich z Adrianopola w kierunku północno-wschodnim zakończył się odwrotem Turków, którzy ponieśli ciężkie straty i zostawili na polu bitwy 12 armat i 18 wozów z amunicją.

W okręgu Razlog, Turcy stawili silny opór, jednak zostali zmuszeni do odwrotu.

Straty bułgarów nieznaczące.

## TELEGRAMY.

PETERSBURG, 25 października (P). Komunikat urzędowy. Biuletyn o stanie zdrowia Jego Cesarskiej Wysokości Cesarzowiczki Następcy Tronu z dnia 25 października:

„Godz. 7 wieczorem. Jego Cesarska Wysokość Cesarzowiczka Następcza Tronu przepędził dzień dobrze, spał z rządu 3 godziny, jadł lepiej. Ciężota wynosiła w południe 38,8, wieczorem—37,9. Puls—w południe 128, wieczorem 122, dobry. Podpisali: lejb-pedjatra Rauchfus, honorowy lejb-chirurg profesor Fiodorow, lejb-medyk E. Botkin i honorowy lejb-medyk S. Ostrogorski“.

PETERSBURG, 25-go października (P). Na trumnie dowódcy „Sztandarta“, kontradmirała Czagina, w imieniu Ich Cesarskich Mości złożono krzyż z białych kwiatów.

PETERSBURG, 25 października (P). Nadprokurator Sw. Synodu wyjechał do Spaly.

BERLIN, 25 października. (P.) „Voss. Ztg.“ ze źródeł włoskich donosi, że między Berchtoldem a San-Giuliano nastąpiło porozumienie co do wspólnego sposobu działania w obronie ogólnych interesów w Albanii i przylegających do niej okręgach w razie upadku potęgi wojennej Turcji.

WIEDEN, 25-go października. (P.) W parlamencie Kramarz oświadczył: „Po bohaterskich zwycięstwach Słowian niemożliwą rzeczą jest odbierać zwycięzcom to, co zdobyli. Na szczęście opinia powszechna Austrii stoi na realno-politycznym gruncie zapatrywania“.

Teraz mianowicie, gdy od Austrii zależy pokój europejski, każdy fałszywy krok monarchii wywoła wojnę światową.

Czesi są szczerymi zwolennikami zewnętrznego i wewnętrznego pokoju i gorąco pragną, aby cała monarchia trzymała się polityki pokojowej“.

PETERSBURG, 25 października. (P.) Tow. Czerwonego Krzyża sprzedało Bankowi Włociańskiemu za 1,300,000 rb. zapisany Tow. w testamentie przez feldmarszałka hr. Milutina majątek „Miechów“ w kieleckiej gub.

Zgodnie z testamentem, za pieniądze uzyskane ze sprzedaży majątku wybudowane zostanie sanatorium dla wojskowych w miejscowości Simeiz na Krymie.

BERLIN, 25 października. (wł.) Na dzisiejszym posiedzeniu sejmiku rozpoczęła się dyskusja nad interpelacją w sprawie drożyzny mięsa w Prusach.

W imieniu Koła polskiego przemawiał poseł Korfanty, który wspominał także o ostatniej uchwałach, dotyczących wyłączenia 4 majątków polskich, nazywając ją wprost hańbą, za co go marszałek przywołał do porządku.

WIEDEN, 25 października. (wł.) Ostatnie wiadomości z Sofii i z obozu pod Adrianopolem stwierdzają ostatecznie, że bułgarzy, odparłszy atak turecki na Kirk-Kilisse, zadali Turkom stanowczą i ciężką klęskę. Turcy cofają się w nieładzie, pozostawiając w ręku zwycięzców działa, materiał wojenny, zapasy żywności i chorągwie. Sądząc z wiadomości o dalszym oskrzydleniu Turków przez zwycięską armię bułgarską, należy za kilka dni, przypuszczalnie w niedzielę oczekiwać upadku Adrianopola.

WIEDEN, 25 października. (wł.) Z dyplomatycznej strony otrzymuje „N. Fr. Presse“ następujący komentarz o zjeździe hr. Berchtolda z p. San-Giuliano: Wielkie mocarstwa są zgodnie zdecydowane utrzymać obecny stan rzeczy. Niema obawy, żeby ta zgoda przez wojskową interwencję została zamącona i nie jest prawdą, że z jakiejś strony ten krok był projektowany, a następnie dopiero zaniechany. Mimo wszystko jednak położenie jest ciemne i niepewne.

Zbieg wypadków jest tego rodzaju, że trzeba być przygotowanym także na niespodzianki. Austro-Węgry i Włochy pozostaną w ścisłym kontakcie i nie przedsięwzięją nic bez wzajemnego porozumienia się.

SOFIA, 25 października (wł.) Turecka załoga, opuściwszy Kirk-Kilisse, cofnęła się na szosę ku Bunar-Hissar zajmując tam pozycje obronne. Jednakże bułgarzy zajęli miasto Vize, położone na tejże szosie, o 10—12 kilometrów na południe od Bunar-Hissar. Wobec tego Turcy w tych stronach mieli odwrót ku południowi zupełnie odcięty.

WRANIA, 25 października (wł.) Ranni oficerowie serbscy i żołnierze, którzy byli na pierwszej linii w bitwie pod Kumanowo, opowiadają, że słyszeli wyraźnie komendę niemiecką: „links-rechts“.

Z tego wnioskuje, że artylerię turecką dowodzą oficerowie niemieccy.

CETYNIA, 25 października (wł.) Armia czarnogórska znajduje się w posiadaniu wszystkich szczytów góry Tarabosz i osaczyła ze wszystkich stron oddziały tureckie, których podanie się jest oczekiwane w każdej chwili.

Wczoraj wieczorem rozpoczęli Czarnogórcy bombardowanie Skutari, które trwało 2 godziny, poważniejszych jednak szkód w mieście nie wyrządziło.



**RIEKA, 25 października (wł.)** Skutari otoczono ze wszystkich stron. Król Nikita odbył naradę z synem, a po jego odejściu rozpoczęto szaloną kanonadę. W nocy, po krótkiej przerwie znów rozpoczęto ogień.

General Martinowicz bombarduje miasto od południa.

**SOFIA, 25 października (wł.)** Pod Gribowem w pobliżu Adrianopola trwa nadal zacięta walka; dotychczas bułgarzy osiągnęli korzyści; turcy cofają się na całej linii.

**SOFIA, 25 października (wł.)** Rozchodzą się pogłoski, że druga armia bułgarska zajęła Nowy-Okop nad rzeką Krosną.

**BERLIN, 25 października (wł.)** Depesze z Adrianopola potwierdzają wiadomość, że lewe skrzydło bułgarskiej armii wschodniej, oskrzydliwszy Turków, cofających się z pod Kirk-Kilis, zajęło miejscowość Vize, nad rzeką Ana, położoną na drodze do Konstantynopola.

**STARA ZAGORA, 25 października (wł.)** W sferach wojskowych uważają tutaj za możliwe, że bułgarzy tylko zablokują Adrianopol i pociągną spieszenie wprost na Konstantynopol.

**NOWA ZAGORA, 26 października (P.)** Przy cofaniu się ku rzece Streme żołnierze tureccy spalili wiele wsi, Flota turecka na morzu Czarnym ostrzeliwała nieufortyfikowane i niezajęte przez wojska wsie: Nichalej, Balczik, klasztor św. Dymitra i sanatorium w Kawarnie.

**WIEN, 26 października (P.)** Cesarz przyjął na audyencji, trwającej 45 minut, ministra spraw zagranicznych Berchtolda, który zdawał mu raport z podróży do Włoch.

**SOFIA, 26 października (P.)** Na wszystkich liniach toczą się zacięte bitwy. Wszędzie turcy wyparci z zajmowanych pozycji. Wojska sprzymierzone posuwają się w rejonie Razlog ku południowi. Okrąg Tamrasz ostatecznie odcięty od okolicy. Pod Adrianopolem armia bułgarska napotkała tłum Turków, którzy w panice uciekli, pozostawiając na placu 100 poległych i 160 jeńców.

Straty bułgarów nieznaczące. Na południowo-wschodniej stronie zajęto fort adryanopolski Ellin. Turcy po zaciętej bitwie schronili się do twierdzy, pozostawiając na placu sporo poległych i rannych. Ogień z baterji fortecznych z północno-wschodnich fortów nie wyrządził wielkich strat.

**KAIR, 25 października (P.)** Rodzina Khedywa ofiarowała 77,000 rb. Czerwonemu Półksiężycowi w Egipcie, który wyszła na pole walki swój oddział.

**KONSTANTYNOPOL, 25 października (P.)** Gazeta „Jeune Turc” oskarża Rosję o pobudzenie do wojny bałkańskiej.

**SOFIA, 26 października (P.)** Wezwano do szeregów popisowych z roku 1912.

**WIEN, 26 października (P.)** Z powodu zwycięstw sprzymierzonych państw bałkańskich, prasa podkreśla zalety bojowe sprzymierzeńców i zupełny upadek wojenny potęgi Turcji.

Gazety wątpią w możliwość zachowania istniejącego porządku rzeczy na Bałkanach.

**SOFIA, 26 października (P.)** Kolumna turecka zrobiła wycieczkę z twierdzy Adrianopol w kierunku wschodnim, lecz została zniesiona. Bułgarzy zajęli Basilik i wybrzeża morza Czarnego, poczem posunęli się pod Bizę i zajęli miasto Marofyrnowo.

Jeńcy opowiadają, że turcy są zdemoralizowani i otrzymują liche pożywienie. Turcy nie przestają palić wiosek na brzegach rzeki Strume.

**WRANJA, 26 października (P.)** Serbowie wzięli Bucziren. Ochotnicy serbscy zajęli Gilanie. W Kumanowie zdobyto 10 kartaczownic, 18 armat i 19 wozów z amunicją. Na mogiłach Murada i cara Łazara, poległych w historycznej bitwie na polu Kosowem, ustawiono serbską wartę honorową.

### Z ostatniej chwili.

**Wiedeń, 26 października (wł.)** Według otrzymanych tu wiadomości, wczoraj silny oddział turecki dążył ze Skutari w kierunku południowo-wschodnim; ludność sądzi, że jest to oznaka, iż turcy nie zamierzają długo bronić miasta i wolą oddać je Czarnogórcom. Z gór Tarabos słychać już tylko słabe strzały.

Zajęcie miasta nastąpiłada chwila.

**Saloniki, 26 października (wł.)** Silne oddzia-

ły wojsk tureckich koncentrują się na linii Saloniki—Monastyr, aby tutaj stawić opór poważnej armii bułgarskiej. Wielka bitwa oczekiwana jest pod Monastyrem.

**Ateiny, 26 października (wł.)** Król grecki zamianował Mragunita gubernatorem Krety, nie pytając o radę mocarstw.

**Berlin, 26 października (wł.)** Dziś odjechał stąd ks. Aleksander, drugi syn następcy tronu greckiego, przebywający w tutejszej szkole kadetów na studiach wojskowych. Ks. jedzie wprost na plac boju, aby walczyć w szeregach dowodzonych przez ojca.

**Sofia, 26 października (wł.)** Według urzędowego sprawozdania, dziś pod Juras, nad brzegiem Marycy, zginęło 300 Turków, 500 dostało się do niewoli. Bułgarzy zdobyli 3 armaty, 12 skrzyń amunicji; pod Kazino na zachód od Adrianopola zdobyli milion naboju, 40 skrzyń amunicji i 40 z granatami. Pod Mechomią został cały pułk turecki co do jednego wybity. W bitwie nocnej z 23 na 24 października wzięli bułgarzy do niewoli całe 2 bataliony tureckie.

**Konstantynopol, 26 października (wł.)** Źródła tureckie podają liczbę zabitych bułgarów pod Kirkilis na 6 tys. Ministerjum otrzymało fotografię trupów tureckich, które okazują, jak bułgarzy znęcali się nad nimi: uszy i nosy mają poobcinane, a oczy powydłubywane.

**Sofia, 26 października (wł.)** W tutejszych kołach wojskowych panuje przekonanie, że armia turecka istotnie zaniechała planu bronięcia linii Adrianopol—Kirkiliss i cofa się na południowo-wschód, który przedstawia na południu od rzeki Erzen a na wschód od Maricy, pod względem strategicznym bardzo dogodny punkt; stąd rozpoczną prawdopodobnie turcy defensywę Adrianopola, poświęcając swój pierwotny plan.

Wobec tego przed upływem 10 dni nie można oczekiwać rozpoczęcia własnych ich działań wojennych.

**Berlin, 26 października (wł.)** „Berl. Tagebl.” donosi, że przeznaczony na wywłaszczenie majątek Kolsbrom, za który komisja kolonizacyjna będzie musiała zapłacić przynajmniej 950 tysięcy marek, nie przedstawia tej wartości dla celów kolonizacyjnych; napada na rząd za bezcelowe zastosowanie tak nieusprawiedliwionego środka.

**Katowice, 26 października (wł.)** Zjednoczenie zawodowe polskie, rozpoczyna wśród robotników na Górnym Szląsku ruch zarobkowy; w ostatnich 14 dniach odbyło się 40 wieców. Zjednoczenie domaga się podwyższenia płacy dla robotników i zaprowadzenia 8-godzinnej pracy.

**Białogród, 26 października (wł.)** Serbsko-bułgarska armia zajęła Iskib.

**London, 26 października (wł.)** Stronnictwo liberalne przedstawiło w Izbie niższej interpelację, w której zapytuje rząd, czy prawdą jest, co powiedział niedawno lord Robert w swojej mowie w Manchesterze, że obecna polityka niemiecka dąży do wywołania wojny Niemiec z Anglią, że Niemcy czekają tylko na dokończenie swoich zbrojeń, aby zaatakować Anglię. Liberalów zapytuje również, czy rząd niemiecki żądał wyjaśnień z powodu tej mowy. Interpelacja będzie na porządku dziennym w najbliższych dniach.

### Porażka Puryszkiewiczów.

Ród Puryszkiewiczów poniósł całkowitą porażkę na wyborach ziemskich w pow. kerkmańskim w Besarabii. Wybranych 14 radnych należy do zaciętych przeciwników Puryszkiewicza. Przeszedł tylko Puryszkiewicz ojciec, dzięki mowie, w której podniósł zasługi swe, położone dla Besarabii. Skoro tylko wynik wyborów został ogłoszony, do sali wpadł Włodzimierz Puryszkiewicz i złożył protest na przebieg wyborów, dowodząc

że są nieprawne, i krzycząc; Zobaczmy, kto zwycięży!

Nie zdążyli obecni ochłoniąć z wrażenia, gdy sekretarz zgromadzenia zawiadomił marszałka szlachty, Balassa, że Puryszkiewicz powołał mu ze stołu listę wyborców. Marszałek natychmiast zawiadomił telefonicznie o wypadku prokuratora. Niezwłocznie do sali zjechały władze i przystąpiono do pierwiastkowego śledztwa w sprawie „kradzieży przez szlachcica Włodzimierza Puryszkiewicza urzędowego dokumentu”. W czasie śledztwa zarząd ziemski oficjalnie zawiadomił marszałka szlachty, że lista wyborców odnalazła się i została w przepisany porządku oddana do rąk marszałka. O zajściu spisano protokół, a „sprawa szlachcica Puryszkiewicza” przeszła na drogę sądową.

## ROŻNE WIEŚCI.

**Zamurowany trup w krypcie kościelnej.** Z Budapesztu donoszą: W krypcie kościoła rzymskokatolickiego w Bodrag-Szerdehely, na Węgrzech, znaleziono rodzaj mumii. Stwierdzono, iż są to zwłoki ks. Hipolita Komensky'ego, który zmarł w roku 1792, w 64 roku życia. Prawdopodobnie kapłan ten, który spełniał w tej miejscowości w owym czasie funkcję kapelana, za jakieś przestępstwo zamurowany został w krypcie, należącej do rodziny Vecsey.

**Zamordowanie podróżnika.** Telegram z Portu Fryderyka Wilhelma w niemieckiej części Nowej Gwiny, jaki nadszedł do Berlina, donosi, że w okolicy Ramu, strzelający do rajskich ptaków podróżnik Mikulicz, został przez krajowców zamordowany.

**Policjant włamywaczem.** Z Sarajewa donoszą: Wielką sensację obudziło tutaj uwięzienie pewnego policyjanta, który dopuścił się kradzieży na szkodę swego kolegi. Mianowicie podczas raportu policyjant Piotr Głakowicz w kradł się do koszar, rozbił kuferek policyjanta Wachterbacha i zabrał z niego 100 koron.

## „ODEON”

Od soboty 26 do wtorku 29 października  
Nadzwyczaj zajmujący program!

**LIZBONA** | Składana drabina  
wspaniała natura. komiczne.

## Życie apaszów

wstrząsający dramat w 2-oh aktach.  
W głównych rolach wszechświat. sławy: 3557  
Vigo Larsen i Wanda Treuman

**Tygodnik ilustrowany**  
ostatnie wypadki doby.

**Maksio romansuje**  
komedia w wyk. MAKSA LINDNERA.

„Manewry eskadry francuskiej”  
z natury

NAD PROGRAM:

Do obrazów z natury śpiewa włoska  
śpiewaczka Inez Esparza.

### SPOSTRZEŻENIA METEOROLOGICZNE

Stacyi centralnej K. E. L.

Data	Barometr sprawdzo- ny do 0° st.	Termometr w st. C.	Wilgotność w %	Kierunek i prędk. wia- tru (metrów na sekundę)	U w a g i
25/X 1 popoł.	788.1	- 0,0	85	W 2	Z dnia 25/X Temperatura max. + 12°C. min. — 1,2
25/X 8 wiecz.	789.2	- 1,1	85	W 2	
26/X 7 rano	786.8	- 1,1	98	Pd W 1	Opadn. 0,6 mm

## OFIARY.

Na szkołę rzemiosł.

(Na fundusz im. Bolesława Prusa).

Z okazji srebrnych godów pp. L. Koźmińskich  
przesyłają Edwardostwo Wagnerowie 15 rb.



ś. † p.  
**Wiktorya z Różańskich Maryańska**

po krótkich i ciężkich cierpieniach zmarła dnia 25 października r. b. przeżywszy lat 65.  
Wyprowadzenie zwłok na Stary cmentarz katolicki odbędzie się w dniu 27 października o godzinie pół do 3 po południu z domu przy ulicy Skwerowej Nr. 18.  
Na smutny ten obrząd zapraszają w głębokim smutku pograżeni

4058

**Córka, Synowie i Synowa.**

W piątek dnia 25-go października r. b. rozstał się z tym światem nieodżałowany nasz kolega

ś. p. **MICHAŁ ULATOWSKI**

o czem przejęci głębokiem współczuciem zawiadamiają

Pracownicy Tow. Akc. L. Grohmana.

Wyprowadzenie zwłok z lecznicy Dr. Wattena, Podleśna Nr. 15 na nowy cmentarz katolicki w Zarzewie odbędzie się w niedzielę dnia 27 października r. b. punktualnie o godzinie 3-ej po południu.

4062

W pierwszą bolesną rocznicę śmierci

ś. † p.

**Adama Przyborowskiego**

odbędzie się w poniedziałek dnia 28 października o godz. 9 rano w kościele Najświętszej Panny Maryi na Starem Mieście żałobne nabożeństwo, na które zaprasza krewnych i znajomych.

4086

**Rodzina.**

Z powodu zmiany systemu gospodarstwa jest do

**sprzedania cała obora**

najstarsza w guberni Kaliskiej — w Moskwie, złożona z 17 krów, 8 jałowio cielnych, 8 jałowców od 15—1 miesięcznych, 7 byczków od 15—6 miesięcznych i jeden byk importowany 2-letni. Obora Oldenburska ciągle importami odświeżana. Wiadomość: „L. CIL.” Hotel Europejski w Kaliszu. 4040

**ODPOWIEDZI REDAKCYI.**

Pani Jadw. Zb. Sprawozdania ze wszystkich działów sztuki dają wszystkie nasze czasopisma, posiadające charakter ogólny. Jednakże architektura, malarstwo, rzeźba są u nas traktowane przygodnie. Systematycznego zajęcia się temi sztukami nie spotykamy w prasie. Nieporównanie więcej miejsca zdobyły sobie w naszej prasie peryodycznej powieść i poezja, zwłaszcza zaś teatr.

Muzyce poświęcone pisma, wychodzące w Warszawie, są: „Kwartalnik muzyczny” (Wilcza 55), red. i wyd. R. Statkowski, 6 rb.; „Nowości muzyczne”, miesięcznik (Krak.-Przedm. 6), red. i wyd. L. Chojecki, 5 rb., na prowincyi 6 rb.; „Przegląd muzyczny”, 2-tygodnik (Krucza 7), red. i wyd. R. Chojnacki, 3 rb. 60 kop.

Dział muzyczny w liczbie innych uprawiają także, lecz w zakresie szerszym „Scena i sztuka”, tygodnik, red. i wyd. L. Chabiński (Nowy-Swiat nr. 36), 6 rb., z przesyłką 7 rb. 40 kop., oraz „Sztuka”, miesięcznik (Hortensya 5), red. H. Juszkiewicz, wyd. S. Piaskowski, 12 rb. Podane wyżej ceny przedpłaty są roczne.

**Księgarnia „Przeglądu Katolickiego”**

UL. ŚW. ANDRZEJA Nr 3.

POLECA: ŻYWOITY ŚWIĘTYCH POLSKICH, KRÓLOWĄ JADWIGĘ I WSZYŚKIE WYDAWNICTWA TEŻE KSIĘGARNI, JAK RÓWNIEŻ OBRAZY, RZĄDZĄCE, POCZTÓWKI ARTYSTYCZNE I MATERIAŁY PIŚMIENNE.

**Pieśni**

**Tadeusza Joteyki**

na jeden głos z tow. fortepianu:

1. Wiosna, 2. „Mów do mnie”, 3. Limba, 4. Król w Thuli (ballada), 5. Przed nocą, 6. Moja królowna.

Duety z towarzyszeniem fortepianu:

1. „Noc taka jasna” (barkarolla) 2. „Wstań pieśń” wyszły z druku nakładem firmy L. Idzikowskiego i są do nabycia w większych księgarniach i składach nut.

Numer dzisiejszy składa się z 16-tu stron.

**Towarzystwo Międzynarodowe szkół Berlitz**

The Berlitz Schools of Languages.  
Towarzystwo anonimowe z kapitałem 7,200,000 fr.

W szkołach Berlitz nauczają przeszło od 30 lat 350 szkół na całym świecie.

Lekcje oddzielne:

rano, po południu, wieczorem. Lekcja próbna bezpłatna.

**Łódź, Nowy Rynek 2**

Telefonu No 10-63.

W celu dania możności poznać metodę Berlitz, sposób nauczania języków nowożytnych i, aby uprzyścić wszystkim uczenie się języków obcych

**SZKOŁA BERLITZA**

zadecydowała utworzyć grupy specjalne dla p. p. pracujących: w handlach, fabrykach, biurach po cenie przystępnej. — Począwszy od 4-go listopada.

Kursy specjalne języków: francuskiego, niemieckiego i angielskiego 3 razy tygodniowo po godzinie.

5363

**CENA:** 1 miesiąc 5 rb.  
3 miesiące 12 rb.  
6 miesięcy 22 rb.

Zapisy przyjmuje się od dziesiątą w kancelaryi szkoły pomiędzy godz. 10 rano a 10 wieczorem.

**!! Tanie kupić można !!**

różną ładną biżuterię złotą z brylantami i kolorowymi kamieniami pozostałą z licytacji u taksatorów

**w Lombardzie Akcyjnym**

Zachodnia Nr 31.

tamże blany futrzane i matersaly — na arszyny. 3750

**Dr. H. Szumacher**

Choroby wewnętrzne i skórne. Nawrot 2.

Przyjmuje od 8—10 i pół i 6—8 po poł., ponie od 5—8. W niedziele i święta od 8—1 po poł. 378r

**Dr. H. Sadkowski**

Piotrkowska 120. Przyjmuje z chorobami wewnętrznymi (spec. żołądka i kiszki). Codziennie od 8—10 rano i od 5 od 7 po poł. Telef 23-10. 259

**Dr. S. SZNITKIND**

Średnia Nr 2. 1117 Choroby skórne. (włosy), i moczopięciowe, kosmetyka lekarska, weneryczne. Przyjmuje od 8-ej do 2-ej po poł. i od 4-1 po do 8 w., damy od 4-1 po do 6-ej

**Dr. LITMANOWICZ**

Krótki 12. Choroby nosa, pęcherza, cewki i t. p.

Przyjmuje do 10 rano i od 4—8. Telefon 18-61. 3011

**A. Teplicki**

Lekarz-Dentysta. Piotrkowska 121, 1-e piętro. Od 9<sup>1/2</sup> do 2; od 4—8. 2451

**Dr. Wacław Bernard**

CHOROBY WENERYCZNE, SKORY, DRÓG MOCZOWYCH. Przeprowadził się na ul. Spacerowa Nr 40, przy Andrzejki. 10—12<sup>1/2</sup> r. i 5—7<sup>1/2</sup> w. 1483

Skład fortepianów, pianin i gramofonów

**Chodkowskiego**

Mikołajewska 25, telef. 24—55. Sprzedaż, strojenie i reparacja za gotówkę i na raty. 4074

**J. Kerntopf i Syn.**

Choroby uszu, nosa i gardła

**Dr. B. CZAPLICKI** ordynator szpitala Anny-Maryi. Piotrkowska Nr 120. Przyjmuje od g. 11—12 rano i od 5—6<sup>1/2</sup> p. p. w niedziele i święta od 10—11 rano. 3474

Przyjmuje nadrabianie pończoch ul. Mikołajewska 59 m. 29

**Dr. Zofia Majzel**

Choroby kobiece i wewnętrzne

Wschodnia Nr 39. 3109

**Dr. Eugenia KERER GERSZUNI**

choroby kobiece. Piotrkowska 121, tel. 18-07, przyjmuje codziennie od 5—6 po poł. W niedziele od 9—12-ej. 2721

**St. Dąbrowski**

powrócił. Przyjmuje w prywatnym gabinecie przy Lecznicy. Ul. Piotrkowska Nr 127, tel. 25-99 269 (róg Rozwadowskiej Nr 1).

**SKLEP**

Do wynajęcia w centrum miasta z przyległym pokojem i dwoma piwnicami od Nowego Roku. Wiadomość: Piotrkowska 10 w składzie żelaznym. 3920

**Nowozałożona Szkoła**

**KROJU I SZYCIA**

oceanowej mistrzyni pod firmą

**„Florentyny”**

Główna Nr 16 wykonywa wszelkie roboty podi, żurnali paryskich i angielskich. Przyjmie uczenie do nauki kroju i szycia.





# Ciepła i Białizna

jest niezbędna

## na zimno

przepraszam spieszyć do magazynu M. Kołodziejskiego, ulica Andrzeja 3, gdzie otrzymano świeżo dąży transport koszul, kalesonów, skarpetek i t. d.

w różnych gatunkach.



Stale nowości

w krawatach

i galanterii

męskiej i damskiej.

**M. Kołodziejski**  
**3 Andrzeja 3**

### DROBNE OGŁOSZENIA.

**AIAIA!** Doskonałe nauczycieli, korepetytorów, wychowawczyń, freblanki, bony, gospodynie wszelkich narodowości, na stałe i godziny, poleca biuro Sękowskiej, Przejazd 14. 9386-3sw-2

**AIA!** Zaraz do wynajęcia dwa mieszkania po dwa pokoje z kuchnią, oraz dwie sutereny. ulica Pańska nr. 2. 9269

**AIA!** Szafę, bielizniarkę, otomane, łóżka z materacami, kredens, stół, krzesła, meble salonowe, tremo, biurko, lampy, różne drobniaki sprzedam tanio. Pańska 64-1. 9435-10s-1

**AIA!** Kredens, stół, krzesła, otomany, szafy do ubrania, biurko, łóżka dębowe, bielizniarkę, toaletkę, 2 garnitury salonowe, szafka mała, tremo, obrazy olejne, lampy, gramofon, ekran, parawaniki, kapy na łóżka, serwety, portyery, firanki, do sprzedania tanio, Piotrkowska 117 m. 2, 1 piętro, front. 9477-2-1

**AIA!** Z powodu wyjazdu meble używane, tanio sprzedam: kredens ozdobny, stół, krzesła, szafy, otomane, łóżka z materacami, umywalnie, bielizniarkę, biurko, fotel, zegar, lampę wiszącą, toaletę, maszynę, Konstantynowska 33 m. 14. 9470-2-1

**A!** Do sprzedania okazynie: garnitur salonowy, tremo słupy, ekran, kredens, stół, krzesła, szafy, otomane, toaletę, łóżka z materacami, umywalnie z garniturem, bielizniarkę, zegar, lampy, gramofon, maszynę nożną, biurko z fotelem, Piotrkowska 192 m. 5. 9469-2-1

**A!** Jaknajtaniej wyprzedam za cenę pokójów: kredens, stół, 12 krzesel, otomane, biurko, szafy, do ubrania, łuska, łóżka z materacami, bielizniarkę, umywalnie, toaletę, garnitur salonowy, obrazy, stoliki, lampy, palmy, ekrany, gzymsy, Nowo-Cegielniana 6-7, front. 9362-1

**A!** Meble rozprzedam za cenę tanio: kredens, stół, krzesła, otomane, biurko, otomane, bielizniarkę, tremo, maszynę, lampę, zegar, szafę z potrójnymi drzwiami, ul. Konstantynowska 45-11. 9475-4-1

**A!** Agent do sprzedaży na miejscu potrzebny, Mikołajewska 34, Gliński. 9409-2-2

**B**ędzie na sprzedanie z wczesną wiosną pół miliona flancy sosnowej, zgłaszać się można z zamówieniami i zadatkami do Dominium dóbr Poddebice przez Leczyce. 9314-6-2

**B**udka do sprzedania z węglami. Wiadomość: ul. Wilcza 11. 9400-5-2

**B**udka z węglem dobrze prosperująca do odstąpienia oraz mieszkanie do wynajęcia. Nowo-Zarawska 45. 9441

**B**eczka do nafty duża cynkowa ze szkłem do sprzedania. Nawrot 67 m. 24. 9451

**C**hłopiec piszący, 15-letni, potrzebny. Zgłoszenia z rodzicami Nowa 5 róg Przejazd. 9407-1

**D**om murowany dwupiętrowy przy ulicy bocznej do sprzedania, z powodu wyjazdu właściciela. Do kupna potrzebne 8,000 rubli. Pośrednictwo wyłączne. Bliższa wiadomość: Zielona nr. 27 m. 9 w jadalni. 9471-3wc1

**D**om drewniany do sprzedania w Radogoszczu, ul. św. Jana 29. 9425-5ps-1

**D**o wynajęcia sklep i różne mieszkania natychmiast. Sosnowa 16. Wiadomość u stróża. 9440

**D**o sprzedania dwa dywany ścienna. Nizka 4-26, od 6-jej wieczorem. 9451-3-1

**D**o wynajęcia, Nawrot 45, pomieszczenie 7 lokci szerokości około 20 lokci długości zaraz do oddania. Wiadomość Główna 53. 9437-5wc-1

**D**o wynajęcia duży sklep o 2-3 oknach, a także 3 pokoje z kuchnią. Ul. Główna 33. 9438-3\*-1

**F**ilia Piekarska w dobrym punkcie do sprzedania, ul. Targowa 95. 9407-2-2

**F**ortepian krótki, z metalową płytą w dobrym stanie sprzedam niedrogo. Pańska 4. 9439-2-1

**G**ramofon patefonowy, sto utworów polskich sprzedam zabezpiecz. Wólczajska 250-95. 9466-1

**G**ramofon z płytami do sprzedania, Spacerowa 37-18. 9259-3s-2

**J**est do sprzedania dom o 4-ch mieszkaniach nie drogo z powodu wyjazdu. Ulica Trelemburga 54, w Radogoszczu. 9427-3wc-1

**L**ekcyj jęz. francuskiego udzielam w szkołach i prywatnie. Patent z ukończenia kursów w Paryżu, świadectwo rządowe. Od godz. 5-5 popoł. Wólczajska 41 m. 20. 7887-8s-3

**K**otlarzy i pomocników potrzeba, zakład kotlarsko-żelazny P. Kopiczny, Pabianicka Szosa 20. 9465-5-1

**M**aszynę bebenkową z pięcioma szufladami i pierścieniami za 12 rubli sprzedam ulica Złota nr. 5 m. 47. 9476-3-1

**M**agle nowe do sprzedania, ul. Zierska 24. 9464-6wc-1

**M**aszynę do szycia najtaniej można kupić tylko ulica Włodowska 119-14, 1 piętro, front. 9419-2-2

**M**agiel do sprzedania, ulica Grabowa 16 m. 9. 9406-2-2

**M**ogę przyjąć na mieszkanie 2 przyzwolonych panów. Wólczajska 179, m. 15, lewa oficyna. 9426

**M**łoda inteligentna osoba poszukuje zajęcia w biurze. Oferty pod lit. „S. K.” proszę składać w administr. „Rozwoju.” 9454

**M**agiel do sprzedania. Wiadomość: ulica Skwerowa 7. 9401-2-2

**N**auczycielka rutynowana potrzebna do ośmioletniej dziewczynki. Oferty referencyjne w „Rozwoju” Rutynowana” 9544-2s-2

**O**biady prywatne, Nawrot nr. 8, m. 29, prawa oficyna. Tamże są 2 pokoje umeblowane do wynajęcia z oddzielnym utrzymaniem. 9412-5s-1

**O**biady wykwitne w prywatnym domu dla osób inteligentnych; od godziny 12 1/2 do 3-jej. Piotrkowska 124-10. 8641-12sws-1

**P**alto sukienne na waciu dla 15 letniej panią w dobrym stanie do sprzedania, Nawrot 37 m. 11. 9549-s1

**P**oszukuje posady agenta-inkasenta. Mogę złożyć 500 rubli kaucji. Łaskawe oferty proszę składać w adm. „Rozwoju” pod „500”. 9455-3cs-1

**P**rzyjmę na mieszkanie trzech panów w domu frontowym na I-em piętrze, ul. Przejazd 33 m. 6. 9452

**P**okój duży z oddzielnym wejściem przy rodzinie chrześcijańskiej zaraz do wynajęcia. Wiadomość ul. Zakątna 80, Widera. 9432-3wc-1

**P**rasowacz poszukuje roboty jako współnik lub zarządzający. Złoży rubli 300. Oferty: Rowój pod „300”. 9449

**P**otrzebni agenci do bulionu. Kątna 34. 9445-3-1

**P**otrzebne prasowaczki i uczennice. Brzezińska 78. 9443

**P**okój umeblowany, ciepły i cichy przy wiodwie zaraz do wynajęcia dla jednej lub 2-ch pań. Przejazd 32-3 944-3wc-1

**P**abianice. Do sprzedania dom drewniany, oficyna murowana. Konstantynowska 462, Wiadomość na miejscu. 9417

**P**otrzebny człowiek do rozwózki rącznym wózkami towaru po mieście. Zgłaszać się: fabryka cukrów S. Karczewski i S-ka, Piotrkowska 197. 9423

**P**rzyjmę kawalerów na mieszkanie, Polna nr. 14-2. 9479-2-1

**P**rzyjmę przyzwoloną osobę na mieszkanie, ulica Włodowska nr. 145 m. 33. 9472-1

**P**okój umeblowany, frontowy, wspólny przedpokój, zaraz do wynajęcia dla spokojnego lokatora, Mikołajewska 25. 9474-1

**P**oszukuje sublokatora do pokoju na przeciw ogrodu Mikołajewskiego, Nawrot 44-13. 9461-1

**P**okój i kuchnia do wynajęcia zaraz, Wysoka 28. 9461-1

**P**rośby, sprawy karne, apelacje, kasacje, kontrakty, paszporty zagraniczne, Dawid Maków, Włodowska 36. 9462-1

**P**oszukuje zajęcia, pracowałem w kantorze fabrycznym jako pisarz. Łaskawe oferty w „Rozwoju” pod „H. R.” 9524-3\*-3

**P**rzyjmę na mieszkanie dwóch panów, Włodowska 97 w prawej oficynie na 1 piętrze. 9382-3\*-2

**P**rzyjmuje strojenia i reparacja fortepianów i pianin, ul. Potulniowa 40 m. 2. 9393-3sw-2

**P**okoje słoneczne z osobnym wejściem, wygodną i usługą, od zaraz i od 1-go listopada, Długa 72. 9318-3\*-3

**P**otrzebni agenci inkasencji B. Pomorski i S-ka, Konstantynowska nr. 12. 9326-3\*-5

**P**otrzebna sklepowa z niemieckim do składu wędlin, Nawrot 65. 9381-5-3

**P**otrzebny pośrednik do sprzedaży kompletnie urządzonego warsztatu stolarskiego za dobrem wynagrodzeniem. Oferty: „Rozwoju” pod „A. B.” 9572-3-3

**P**oszukuje pracy woźnego lub innej. Pracowałem na poczcie. Zgłoś się Mierzejewski Jan, Włodowska 10. 3 r. co 2 d.

**P**otrzebna służąca z praniem, uczulowa, lubiąca porządek. Zgłaszać się Przejazd 16 m. 21, trzecie piętro. d. od.

**P**otrzebuję chłopców do terminu lub do usługi od lat 15, Andrzej 3, Magazyn mebli koczowniczych, Przybyszów. 9206-3s-2

**R**adical” maść poleca się od reumatyzmu, egzemy, skrfulów, hemoroidów, ran, oparzenia i wszelkich chorób skórnych. Ządać w aptekach i składach aptecznych. Kantor w Łodzi, Piotrkowska 10, telefon 24-91. 6194-20s-16

**R**obotnicy palący znający ślusarkę, potrzebny, świadectwa konieczne, Nowa 5 róg Przejazd 9468-1

**S**klepik do sprzedania, komornego 120, Radwańska 32. 9137-3sw-3

**S**przedam nowy, dwupiętrowy dom, obok plac narozny naprzeciw dworca łódzkiego w Koluszkach, również plac przy ulicy Jasnej w Częstochowie. Wiadomość: Kazimierz Nowacki, Zawiercie. 8850-10ws-8

**S**kończywszy 7-10 kl. szkołę Handlową, poszukuję lekcji. Oferty składać w Rozwoju pod „Y”. 9399-3-2

**S**klep kolonialny do sprzedania zaraz z powodu wyjazdu Ludwika 44 (Luiza). 9420-2-2

**S**klep z mieszkaniem zaraz do wynajęcia przy ul. Gubernatorskiej nr. 41. Wiadomość u gospodarza, Zawadzka nr. 19, m. 23, Igiełnik. 9378-3s-2

**S**klep kolonialno-owocowy zaraz do sprzedania. Karola 12. 9442-2-1

**S**klep do wynajęcia. Zgierska 146. 9443-3-1

**S**klep kolonialny w dobrym punkcie zaraz do sprzedania. Wiadomość: Długa 10 m. 6. 9428-2w1

**S**klep kolonialny i piwiarnia zaraz do sprzedania. Wiadomość Zagajnikowa nr. 7. 9429-3-1

**S**zafy i półszafki meblowe sprzedam zaraz, Słowiańska nr. 8, I piętro. 9459-1

**T**anio sprzedam całe urządzenie kinematografu z pianino, dekoracją, 9 tuzinami krzesel i ławkami, motorem ropowym 10HIO dynamo 80 amperów, 65 volt, lub też częściowo rozsprzedam, ul. Mikołajewska 91 m. 12. 9398-2-2

**T**apicer materacowy na stałą robotę, potrzebny zaraz, Mikołajewska 25, sklep. 9475-1

**U**rządzenie sklepowe do sprzedania, może być zdane do piwiarni lub kawiarni, Ogrodowa nr. 50. 9403-3-2

**Z**araz do sprzedania orzechowa szafa do rzeczy i bielizniarka ul. Benedykta nr. 22. Wiadomość w sklepie. 9408-2-2

**Z**dolna krojeźni do fartuchów, poszukuje zajęcia. Oferty Rozwoju „Krojeźni” 9511-3\*-3

**Z**ęby sztuczne stare, złoto, platynę kupuje, placę dobrze, Brzezińska 35-24, Zelewski. 9463-1

**Z**upełna wyprzedaż guńek, serdaków, niżej konta, Mikołajewska 34 m. 46, Helena Lipińska. 9478-1

**1-2** umeblowane pokoje weliganckim mieszkaniu z wygodami do wynajęcia, Juljusza 42, front I-sze piętro blisko Przejazdu. 9195-3s-3

**2** pokoje z kuchnią, z wygodami od 1 stycznia do wynajęcia, ulica Juljusza nr. 15. 9457-3s-1

**2** bilardy do sprzedania w dobrym stanie i całe urządzenie bardzo tanio. Ul. Nowo-Cegielniana nr. 48. Wiadomość na miejscu. 9436-3-1

**2** magle i wszystkie rzeczy do sprzedania z powodu wyjazdu. Ulica Benedykta 32. 9427

**2** Sklepy z mieszkaniem do wynajęcia od 1 stycznia, spożywczy i piwny, mogą być na inny interes. Wiadomość ul. Andrzej 55 u stróża. 9267-3s-2

**Zagubione dokumenty.**

**A**dolf i Amalia Fechner zagubili paszport, wydany z gminy Długi g. piotrkowskiej. 9404-3-2

**C**zesław Górski zagubił paszport wydany w 1903 r. za nr. 184 z gm. Baruchowo pow. Włodawskiego gub. Warszawskiej. 9394-3-3

**F**ranciszek Moranowicz zagubił kwit na 10 rb. jako kaucję wydany ze Związku stróżów nocnych. 9421-3-1

**H**elena Mlynarczyk zagubiła paszport, wydany za nr. 11, 1906 r. z gm. Pruszków pow. łaskiego. 9447-3-1

**I**gnacy Łuczak zagubił kartę od paszportu, wydaną z fabryki Augusta Hertiga. 9460-1

**J**ózefa Wlazlak zagubiła paszport wydany z gminy Łęglawniki. 9434-3-1

**L**udwik Bartłomiej Kolenda zagubił paszport, wydany z gm. Pruszków pow. łaskiego. 9387-3-3

**L**eonard Musiałek zagubił kartę od paszportu wydaną z fabryki Grohmana i świadectwo wydane z fabryki Scheiblera. 9452

**M**ichał Otubek zagubił kartę od paszportu, wydana z fabryki St. Weigta. 9430-1

**M**aryanna Nowak zagubiła paszport, wydany z m. Wielunia, gub. kaliskiej. 9418-3-2

**M**ichalina Krawczyk zagubiła paszport, wydany z gminy Żydów, pow. kaliskiego. 9414-3-2

**S**tanisław Winiarski zagubił paszport, wydany z gm. Rzeczyca pow. rawskiego. 9385-3-3

**T**ekla Moranowicz zagubiła paszport, wydany z gm. Poddebice, pow. łęczyckiego gub. kaliskiej. 9422-3-1

**W**acław Pawełczyk zagubił paszport wydany z gminy Łabola gub. kaliskiej. 9444-3-1

**Z**aginął paszport na imię Juljusza Andersa, wydany z gminy Władysławów pow. konińskiego gub. kaliskiej. 9435-3-1

**Z**aginął paszport wydany z gminy Pęczerszew, na imię Felicji Zasadzińskiej. 9458-3-1

**Z**aginiono paszport wydany na imię Chłpa Siberberga, wydany z gm. Zawichosta, gub. radomskiej. 9453-3-1

**Z**aginęła karta od paszportu wydana z fabryki Albrechta i Gampe na imię Michala Bednarka. 9450

**Z**aginiono torebkę zawierającą drobniaki i paszport na imię Zofii Tyborowskiej (Żyżniewskiej) Znalazca zechce odnieść do kancelarii reagenta Żyżniewskiego, Piotrkowska nr. 18. 9380-3-3

**Z**aginął paszport wydany z gm. Bielawy, powiatu Łowickiego gub. warszawskiej, na imię Antoniego Sobczaka. 9376-3-3

**Z**aginął paszport, wydany z gm. Poddebice pow. łęczyckiego gub. kaliskiej, na imię Ignacego Kabacińskiego. 9375-3-3

**Z**aginęła karta od paszportu na imię Józefa Owsik, wydana z fabryki Ossera. 2415-3-2

3571



**Ulster**

Nowości jesienne 14.00

**Palta zimowe 16.50**

18,50 24.-32 i t. d.

**Schmechel i Rosner**

Piotrkowska 100.



# CASINO

Od dziś do poniedziałku 28-go października włącznie:

Między innymi:

## Straszna kara

Część I Stary mał i młoda żona.

Część III Śmiertelna walka

Krótki romans Makska

Siedem ór na wydaniu

Wstrząsający dramat w 3 częściach rozegrany w lokalach portu Hamburgskiego, w wyk. artystów teatr. Królewskich w Kopenhadze

Część II W domu obłąkanych. na dachu wagonu.

komedia w wyk. ulubienca publiczności Makska Lindera.

komedia w wyk. amerykańskich artystów.

4068

Orkiestra koncertowa.

Orkiestra koncertowa.



## Trykotowa bielizna oryginalna d-ra Egera

Halki. - Bluzki. - Serdaki włóczkowe. - Ubranka. Switry. - Czapki sportowe. - Rękawiczki wełniane, zamszowe, angielskie. - Paltoćiki. - Sukienki. Żakieciki dzieciinne.

## A. SPODENKIEWICZ

Konstantynowska № 26. — Telefonu 5.37. — Konstantynowska № 26.



Polecamy na sezon bieżący znaną u nas

pierwszorzędną pracownię konfekcyjną damskiej Drabikowskiego, Piotrkowska № 163.

Futra, okrycia, kostiumy i paleta zimowe wykonywa z własnych i powierzonych materiałów ściśle stosując się mody. Ceny przystępne.

4082

## Fotografia Artystyczna A. B. C.

Przejazd 1. Widzewska 135. poleca:

Portrety dużego rozmiaru od rb. 2.00 do tuż. gab. zakład dodaje Portret DARMO powiększenie z każdej fotografii, wykonanie artystyczne pocztówki 6 szt. od 60 kop. tuż od 1.25 kop. zakłady są otwarte od 9-ej rano do 9-ej wieczór bez różnicy pogody. Poleca się łaskawym względom Sz. p.

4080

Zakłady artystyczne A. B. C.

STOLECZNY

## CYRK

W sobotę 26 października 1912 roku z udziałem całej trupy, odbędzie się

### pierwsze uroczyste przedstawienie

składające się z trzech części pierwszorzędnych numerów cyrkowej sztuki z obowiązkowym udziałem dyrektora cyrku, ulubienca publiczności p. **Williama Truzzi** z grupą wspaniałe tresowanych koni, bezkonkurencyjną. **Uroczysty występ całej trupy w gali.** Początek przedstawienia o godz. 8 i pół wieczór. Kasa otwarta codziennie od 11-ej do 2-ej i od 5-ej po południu do końca przedstawienia.

ANONS: Jutro w niedzielę dwa świąteczne przedstawienia: 1-sze początek o godz. 3-ej, wieczorne o godz. 8 i pół wiecz. Szczegóły w programach.

3567

Pod letnisko w Moskulach, sprzedam działkę ziemi 8 morgów w stosunku po 2 i pół kop. za lókcie kw., w tem 1 i pół morgi 13-letniego piękniego zagaju, ogrodzonego drutem. Miejscowość przesiłczna, sącha i lesista, graniczy z lasem Rogowskim, w sąsiedztwie ogrody i wille. 40 minut jazdy kolejowej od Nowego Rynku. Wiadomość: Łódź, Średnia № 25, u L. Wojskiego.

3470

## Wiedem — Łódź

W piątek, dnia 1 i w niedzielę, dnia 3 listopada na placu sportowym Srebrzyńska 37/39 odbędzie się bez względu na pogodę (5 minut od starych cmentarzy)

## Z Gry Konkursowe w piłkę nożną Ottakringer Sparta Wiedeń — Łódzka drużyna reprezentatywna

Rozpoczęcie gry w obydwóch dniach prac. 1/2, 3 po południu. Ceny miejsc: Kupon do łoży 1 25 kop. Siedzące miejsca — 75 kop. Wejście — 40 kop., dla uczniów 30 kop. Bilety wcześniej nabywać można u Braci Schwalbe: Piotrkowska 85 i w księgarni I. Winkopfa: Piotrkowska 146 po cenach następujących zniżonych: kupon do łoży 1.—; miejsce siedzące 60 kop.; Wejście — 30 kop., dla uczniów 20 kop.

4084 Zdjęcie kinematograficzne teatru „Casino”. Bufet na miejscu.



## Walenty Kopeczyński

Pierwsza Łódzka Piekarnia Mechaniczna Łódź. Juliusza № 14. Łódź.

Duty złoty.

Duty złoty.

Filie piekarni: Piotrkowska № 76—112—144—273. Cegielniana № 44. Widzewska № 152. Południowa № 24. Konstantynowska № 8—86. Złotowska № 11. Mikołajowska № 23. Długa № 11. Telefon 10-80. 5151 Telefon 10-80.

Od 1 stycznia 1913 roku potrzebny jest **STARSZY MONTER** 3559

do dozoru robót instalacyjnych wysokiego i niskiego napięcia, sprawdzania liczników, zestawiania odnośnych kosztorysów. Reflektanci winni znać dobrze języki polski i niemiecki. Piśmienne oferty z opisem życia i podaniem wysokości wymaganej pensji należy przysłać pod adr. L. i E. METZL i S-ka Łódź Piotrk. 102 sub. „Elektra 103”.

Potrzebuję

### spólnika

do młyna parowego z kapitałem od 15 tysięcy wiadomość: Zawadzka 9 PRZYKODZKI. 4068

### Dr. W. Bolkiewicz

Specjalność: choroby skórne weneryczne 8%,—10%, rano i od 4—7%, w. W. niedzielę od 9—12 rano. Zielona 19. 347r.

Zdolni

4064

Slusarze i anslagiazy (okuwacze) na lepsze budowlane i gęte roboty jako i CHŁOPCY porządnymi rodziców, którzy chcą mają nauczyć się slusarstwa mogą się zgłosić Dłaga 162, u R. BUFILE.

### Dr. Tochtermann powrócił

Nowa - Promenada 43 róg ul. Anny 3766

## „LUNA”

Przejazd 1

Od soboty 26 do poniedziałku 28 października włącznie

Między innymi:

## Katastrofa na morzu

sensacyjny dramat w 3-ch częściach, wykonany przez znakomitych artystów królewskich teatrów w Kopenhadze. Główną rolę wykonywa słynny artysta Harrison. Niebywale inscenizacja i pożar okrętu.

4072



## Odrożyna mięsa

dają się obecnie wszystkim we znaki. Unika jej każda gospodyni, gdy rosół, potrawny do zup, sosów, jarzyn, ragout i t. p. przyrządza z bulionu **MAGGI**ego w kostkach

Jedna kostka za 4 kop. daje kwaterek posolnego rosolu.

Bulion **MAGGI**ego w kostkach anorządzony jest z najlepszego ekstraktu mięsnego i zawiera delikatny wyoląg z jarzyn, jakoteż potrzebną ilość soli i korzeni.

Żądajcie wyraźnie bulionu **MAGGI**ego w kostkach z nazwą Maggi i marką ochronną „krzyż i awlardia“.

Wszędzie do nabycia.



## Materyały zimowe

w dużym wyborze po przystępnych cenach są zawsze na składzie

**G. A. RESTEL & Co**  
SKŁAD SUKIEN  
100 ul. PIOTRKOWSKA 100

Nieźrównanej dobroci higieniczna zaprawa do froterowania podłóg i posadzek pod nazwą

„A. — Z.“

Stanisława Fiszera do nabycia w większych składach aptecznych. 3135

## Brak Apetytu.

Dr. Krauze w Petersburgu: Zona moja zażywała Haematogen D-ra Hommela z doskonałym skutkiem: środek ten wzbudza apetyt, trawi się dobrze, odznacza się przyjemnym smakiem i widocznie wywołuje polepszenie ogólnego stanu zdrowia, przyczem obok innych symptomatów daje się zauważyć większą zdolność do pracy i zwiększenie się wagi ciała. Zawroty głowy, bezsenność, obrzęk stóp, wiotkie ustąpiły i jednocześnie ukazała się lepsza cera i dobry wesoły nastrój.

Haematogen D-ra Hommela gorąco zalecany przez 5000 profesorów i lekarzy zarówno zagranicznych jak i krajowych, jest do nabycia we wszystkich aptekach i składach aptecznych. Żądać tylko Haematogen D-ra Hommela i nie brać falsyfikatów.



## Nie kupujcie Gramofonów

rzy których trzeba zmieniać igły i które to strasznie niszczą tyły, gdyż są teraz

# PATHEFONY

które są najlepsze i najpraktyczniejsze, bo

### grają bez igieł głośno i nadzwyczaj wyraźnie.

Aparaty model „Junior“ bez płyt sprzedajemy na raty na warunkach najdogodniejszych, bo przy 6 rb. zaliczce po 25 kop. tygodniowo. Prosimy przyjść i przekonać się.

Każdy oryginalny Pathéfon jest zaopatrzony marką fabryczną umieszczoną obok. A więc wystrzegajcie się falsyfikatów.

**Kto chce nabyć oryginalny Pathéfon B-ci Pathé to może dostać tylko w**

## Specyjalnym Składzie Pathéfonów

3360 Łódź, Piotrkowska № 118, I piętro.

## FABRYKA WATY

Kompl. urządzona (dla wyrobu waty hygrosk. i krawieckiej) z motorem elektr., oddzielnym podwórzem, składami, stacją etc. do sprzedania zaraz. Gotówki potrzeba 6000 rb. Kontrakt lokalu dam na 5 lat. Oferty: K. K. 1912 adm. „Rozwoju“ 4054

## AGENT

na miasto dla artykułu jest poszukiwany na prowizję lub na stałą pensję. Oferty proszę składać do adm. „Rozwoju“ pod „agent miejscowy“ 4056

Dla majstrów i fabryk stolarskich wykonywa rysunki w ten zakres wchodzące prędko i tanio inżynier i architekt **R. Matysek**, Zakątna 21 m. 15 Udziela lekcji rysunków, arytmetyki i kalkulacji 4048

Gabinet męski i pokój dziecienny wyrobu zagranicznego oraz różne

## MEBLE

do sprzedania; wiadomość ulica Piotrkowska 273 m. 3. 4050

## NIEMIECKIEGO JĘZYKA

podług znakomitej a łatwej metody udzielam konwersacji, grammat., koresp. handl. etc. Niebywałe postępy. Poważne informacje. Dyplomowana nauczycielka. **CEGIELNIANA** 9, m. 2, na parterze od frontu. 4060

## Dr. A. Poznański

Choroby uszu, nosa, gardła i wewnętrzne ul. Przejazd № 6, tel. 22-96. Przyjmuje od 9—10 zrana i od 5 i pół do 7 wiecz. 3446

## Dr. A. S. Tenenbaum

przeprowadził się na ul. Piotrkowską 145, Telef. 24-16. Przyjmuje z chorobami wewnętrznymi, zoiądka i kiszek. Przejm. od 8—9 i 15—7 p. n.

## Dr. H. Rueger

Nawrot № 1. Choroby wewnętrzne. Przyjm. p. poł. 4—6. 3320

Najstarsza i najlepsza **PASTA** do obuwia 4046

## „BOTALINA“

nagrodzona na Wystawie Rzem.-Przemysłowej w Łodzi Wielkim złotym medalem.

Skład na Łódź u W. BRZYŚKO, Lutomska nr. 18.

Łódzka parowa higieniczna fabryka wyrobów cuklarniczych została otwartą przez długoletniego współpracownika i kierownika w firmie „Złoty Ul“ w Warszawie

## St. Karczewski i S-ka

poleca W. P. Kupcom swe wyroby, znane ze swej dobroci, Ulica Piotrkowska № 197. 4030

Medal Wielki Srebrny na Wystawie Rzem.-Przemysłowej w Łodzi. **Nowości** **HYGIENICZNE** **Nowości**

## Trumny z e'ektrycznym oświetleniem.

Trumna zamknięta, wewnątrz oświetlona, daje możliwość oglądania zmarłego i zapobiega roznoszeniu wydzielającej się woni, jak również przenoszeniu przez muchy zarazków na otoczenie, Par. Fabr. Trumien S. Zerański w Warszawie. Skład fabr. w Łodzi J. Zaborowski. Wólczajska nr. 28, Tel. 15-72. 3355

**Okazyjnief** Dwa nowe amerykańskie **Okazyjnief**

## motory naftowe 4 i 6 HP

zaraz tanio do sprzedania. Oferty sub. „M 350“ składać w Biurze Ogłoszeń L. et E. Metz i S-ka, Piotrkowska nr. 102. 3353

Odnaczona **ZŁOTYM MEDALEM** na WYSTAWIE w ROSTOWIE.

## Warszawska szkoła kroju i szycia Apolonii Kopydłowskiej

dyplomowanej uczennicy paryskiej akademii kroju. Wydaje patenty i dyplomy z prawami zakładania pracowni, szkół. Nauka gruntowna i prędką, prowadzona dwoma systemami; uczennice nabierają wprawy i gustu przy pracowni sukien. Nauka mierzenia, pasowania i modelowania. Kurs wieczorny po cenach niższych; w kompletach połowa ceny. Nauka kroju teoretyczna 10 rubli. Zapis uczęnie w każdym czasie. **Po skończonym kursie uczennice otrzymują posady.** Sprzedaż form papierowych, żurnali i manekinów. Przyjmuje się suknie i kostyminy do krajania i pasowania. Łódź, ul. Piotrkowska № 115. Filla: Bałuty, ul. Zglerska 54.

Przejazd № 8, (starszy) Telef. 17-14 **Dr. FRANCISZEK KOZIOLKIEWICZ** mieszka obecnie Przejazd № 8, front, I-e piętro. Przyjmuje od 9, —12 i od 6—8 w.

**Choroby weneryczne skórne i moczopłciowe** **Dr. Stanisław Piekarski** PIOTRKOWSKA № 115. Przyjm.: od 9—10 rano i od 5—8 wiecz., kobiety od 4—5. 1331—r.



**Warszawska Konkurencja  
wielki sezonowy podarek**

3988

**W magazynie obywatela J. GOTTLIEBA, Zielona 12 5**

wdzięczności dla Sz. Klienteli, każdy klient zostaje odfotografowany, dostaje 2 fotografie ślicznie wykonane **DARMO**  
Na nadchodzący sezon zaopatrzyłem magazyn mój w wielki wybór różnego obuwia poniżej podanych cenach.

Buty lakierowane . . . . .	8.—	Kamasze męsk. hamb. . . . .	4.25
" szagrynowe . . . . .	7.—	Damskie buciki lakier. . . . .	5.—
Kamasze męskie lakier. . . . .	5.25	" " giemz. . . . .	4.50
" " gemz. . . . .	5.—	" " chrom. . . . .	4.—
" " chrom. . . . .	4.75	" " hamb. . . . .	3.50

Wszelkie obścielniki i reparacje wyk. się star. po cenach przystęp.

**Niechaj czytają cierpiący**

**na bronchitis, katary i przeziębienia zadawnione.**

Katar zaniedbany lub źle leczony przechodzi często w Bronchit, o ile nie staje się wprost grążlicą płac. Zdarzają się wypadki, że paroksyzmy kaszla są tak częste i gwałtowne, że wstrząsają całym organizmem; sen staje się niemożliwym, puls febrycznym, najmniejsze wrażenie chłoda wzmagają cierpienia. Bardzo często następuje zjawienie się tuberkuły, które mnożąc się, niszczą płaca. Rychło płaca staje się ogniskiem mikrobów, szerzących w płucach tak zwane kawerny. Chory znika bez cierpień, będąc ustawicznie w stanie przygnębienia. Wydzieliny z początku białe i pienne stają się stopniowo groźnymi i w ostatnim stadium choroby mają kolor szarawo-zielonawy. Życie takiego chorego jest tylko powolną agonią, człowiek głośno zdając sobie dokładnie sprawę ze swego stanu. Wobec tego niezmiernie należy się wystrzegać najmniejszego przeziębienia, szczególnie zaś, gdy zaczyna się bronchit. Już w samym zarodku należy zio słać, nim wywiąże się poważna choroba; najlepiej dołożyć wszelkich starań, aby pozbyć się choroby na samym początku



**Mikroby gruźlicy,**

zniszczone przez kapsułki dziegielowe Guyot'a.

Upływa 30 lat od czasu, gdy Guyot, znany w Paryżu farmaceutą, wynalazł sposób przygotowywania dziegiela w postaci małych okrągłych kapsulek. Dzięki temu wynalazkowi, można otrzymać obecnie w każdej aptece kapsułki dziegielowe Guyota.

Zażywanie kapsulek dziegielowych Guyota po 2—3 po każdym jedzeniu, wystarcza do wyleczenia w krótkim czasie najoporniejszego katara i najbardziej zadawnionego bronchitu. Zdarzają się nawet wypadki uleczenia zdeklarowanej grążlicy, dziegieć bowiem wstrzymuje rozkład płac przez tuberkuły, zabijając szkodliwe mikroby, stanowiące przyczynę tego rozkładu. Jest to bardzo proste i wytłumaczone. Najlepiej katar, o ile będzie zaniedbany, może przejść w bronchitis.

Dlatego też najlepiej walczyć z chorobą w samym jej zarodku, zażywając kapsułki Guyota, zawierające dziegieć, otrzymywany ze specjalnego gatunku sosny morskowej, która rośnie w Norwegii. Kapsułki te przygotowują się podług przepisu samego wynalazcy Guyota, czem tłumaczy się ta okoliczność, że tylko te kapsułki są skuteczne, wszelkie zaś podrabiania są bezwartościowe. Kapsułki Guyota są okrągłe, wielkości grochu, dają się łykać z łatwością z odrobiną wody. Są do nabycia we wszystkich lepszych aptekach. Zachwalany w sprzedaży ten lub inny produkt, zamiast prawdziwych kapsulek dziegielowych Guyota, należy we własnym interesie odrzucić.

Ładajcie stanowczo, aby wam dano prawdziwe kapsułki Guyota. Aby uchronić się od wszelkich pomyłek prosimy zwracać uwagę na etykietę na flakonie. Na prawdziwych kapsulkach Guyota znajduje się napis wynalazcy Guyot grubym i tłustym pismem oraz podpis tegoż w trzech kolorach: fioletowy, zielony i różowy na okos etykiety, również adres laboratoryjny: Dom Handlowy L. Frère 19. rue Jacob, Paryż.

Prócz tego należy pamiętać, że prawdziwe kapsułki Guyota nie są czarne, przeciwnie zaś nadzwyczaj białe i na każdej kapsulce odtworzony podpis „GUYOT”. Cena kapsulek Guyot 1 rb. 25 kóp. za flakon.

Karaca kapsulkami Guyot wynosi mniej, niż 10 kopejek dziennie, a wyzdrowienie zapewnione.

P. S. Osoby, które nie mogłyby łykać kapsulek, mogą je zastąpić Smolą Guyota w stanie płynnym, biorąc to lekarstwo w szklance wody, lub innego płynu do picia, którego wleją zawartość jednej łyżeczki od kawy; skutek zdrowotny tego środka będzie ten sam jak zażywanie kapsulek i uzdrowienie nastąpi niezawodnie

**Cena płynnego dziegielu GUYOT 1 rb. 10 k. za flakon.**

Sprzedaj w składzie; Dom Handlowy L. Frère, № 19, ulica Jacob, w Paryżu i we wszystkich lepszych aptekach całego świata.

**Do nabycia w większych aptekach i składach aptecznych.**

**Baczność!**

Ostrzegamy wszystkich, że oryginalną „Skórę-angielską”, można dostać tylko: Piotrkowska 123 m. 13, garnitur można nosić 5 lat, lok. 40 kop. Piękny, płusz na męskie ubranie 70 kop. lok. 4022

**Bardzo tanio**

zaraz do sprzedania na rozbiórkę 2 drewniane domki; dowie dzieć się Widzewska 115. Resta uracya. 4018

**OKAZYJNIE!**

w mieszkaniu prywatnem firanki, sztory krajowe i zagraniczne, hafty kaliskie i szwajcarskie oraz resztki na bluzki; żaboty, kołnierze, woalki. Ceny fabryczne. Wielki wybór. Andrzeja 44, m. 2. 2777

**4 i 5 pokoi z kuchnią**

z wygodami, 1 piętro, z balkonem od 1 stycznia do wynajęcia ul. GŁÓWNA 51. 0408

**Resztki damskie**

chustki ciepłe, barchany atakże skóra ang, 40 kop. na męskie ubrania 45 kop. plusze 75 kop. łokieć.

**Widzewska 83 m 26.** 3756

Duży wybór

**uprząży na konie**  
Tanio reparacya takowych. Zakład Rymarski

**J. Skarzyńskiego**

Piotrkowska 162 (róg Główniej) 4014

Lekarz-Dentysta

**Janina Tomaszowska**

przyjmuje codziennie, prócz niedziel i świąt od 10—2 i od 4—7, ul. Rozwadowska 6-a i p. 3610

**D-ka Felicya Goldberg**

Mieszka obecnie 3995  
ul. Piotrkowska 107.

**Dr. Feliks Skusiewicz**

Andrzeja 13  
Choroby skórne, weneryczne i moczościowe.

Przyjmuje: od 9<sup>1/2</sup> do 11-ej i od 5—8. W niedziele i święta od 9<sup>1/2</sup> do 12-ej. Telef. 26—26. 507-r

Md. Dentysta

**H. PUTZMAN**

przeprowadził się na ul. Piotrkowska № 10 1-sze piętr. z frontu POWROCIŁ z zagranicy i przyjmuje codziennie sam od 10 r. do 1 pp. i od 5 do 7 wiecz. 5191

**WYDAWNICTWA ROK III.**

**Rocznik Gebethnera i Wolffa**

**KALENDARZ  
Encyklopedyczno-Praktyczny  
na rok 1913**

wyszedł z druku i zawiera: sto kilkadziesiąt artykułów, mnóstwo porad i wskazówek praktycznych, map, planów, zestawień statystycznych i t. p.

200 ilustracji: portretów, oraz niezmiernie ciekawych kartografij encyklopedyczno-statystyczno-porównawczych.

Szczególną uwagę zwrócić należy na artykuły pióra: **Z. Debickiego, Cz. Jankowskiego, T. Jaroszyńskiego, St. Kozickiego, J. Lorentowicza, H. Mościckiego, J. Sosnowskiego** i in. oraz **na nader bogaty, stanowiący specjalność „ROCZNIKA”,** dział wiadomości encyklopedycznych, w opracowaniu najcelniejszych pisarzy. Działy naukowe pod redakcją specjalistów.

**Rocznik Gebethnera i Wolffa**

zawierający nadto wszelkiego rodzaju informacje kalendarzowo-astronomiczne geograficzne, etnologiczne, polityczne, chronologiczne, historyczne, statystyczne itp. **powinien znajdować się we wszystkich domach polskich.** 3215

**Cena k. 60, w oprawie kartonowej k. 80.**

**Do nabycia we wszystkich księgarniach.**

**Zjednoczone fabryki**

**Wyrobow Ogniotrwałych**

dawniej **C. KULMIZ**

Towarzystwo z ograniczoną poręką.

Główna fabryka: Saarau pod Wrocławiem, założona w r. 1850. Oddziały fabryk: Mark-Redwitz w Bawarii i Halbstadt (Czechy).

Wyroby na wielokrotnych wystawach premiowane.

**Ogniotrwałe wyroby wszelkiego rodzaju; Cegły szamotowe i Dinasowej Cegły odporne na działanie kwasów; Płyty i Rurki.**

Roczna reprodukcyja około 120 milionów kgr. formowanych przedmiotów.—Robotników obecnie około 1,500.

Reprezentant na Łódź i okolice:

**B. Łoziński, Łódź — Pasaż Szulca nr. 3. Telefon 547.** 1843

**„Łodzianka”  
„Jeszcze raz”  
„Śliwowica”**

poleca:

**M. Łuba, dystylarnia parowa  
Łódź, Nowy Rynek № 5, telefon 11-55.**

**Pierwsza Łódzka chrześcijańska  
Elektryczna Fabryka Oukrów**

Nagrodzona Wielkim Srebrnym Medalem na wystawie Rzemieśniczo-Przemysłowej w Łodzi

**T. Dąbrowski i S-ka**

w Łodzi Widzewska 104

Poleca swe wyborowe wyroby codziennie świeże.





Nagrodzony złotym medalem 1910 roku.

### Nowootworzona modna szkoła tańców 26 Zachodnia 26

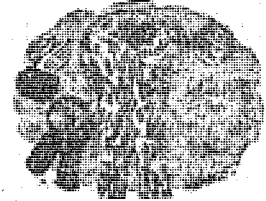
rozpoczyna Nowy Kurs Tańców przy zastosowaniu najnowszej i doskonalszej metody. Gwarantuję osobom zbyt mało uzdolnionym, że po 12 lekcjach dojdą do znakomych postępów. Zapisy i informacje codziennie od godziny 6-ej do 11-ej wieczorem.

4084 Z poważaniem **Sz. ZALCMAN**

Dyplomowany Nauczyciel Tańców

UWAGA. W niedziele i święta tańce zbiorowe, dwa razy dziennie: od godz. 2 do 6 wiecz. i od 7 do 11 wiecz. Programy przy wyjściu bezpłatnie.

Powszechnie znany duży skład futer



## M. Milakowski,

Piotrkowska № 26

przeniesiony z Piotrkowskiej № 16

poleca Szan. Publiczności duży wybór damskich kołnierzy mufek, zakietów, męskich futer, czapek i t. p. po bardzo przystępnych cenach. Wieleletnia praktyka w danej branży oraz kupno towarów z pierwszej ręki, jako to w Niższym Nowogrodzie i Lipsku, pozwalają mi Szan. Publicz. w zupełności zadowolnić, tak w sprzedaży hurtowej jak i detalicznej. 3079

## Skład win 1835

# M. D. OKOJĘWA

Dzielną № 11

Zdrowie jest bogactwem i szczęściem!!!

Kto cierpi na żołądek, głowę i ogólne niedomaganie

ten powinien pić **Wino żołądkowe № 7**, za-

wierdzone przez rząd za Nr. 3478. Wino żołądkowe, zastosowane w Ekaterynburskim pułkowym lazarecie przy chorobach żołądka, wykazało znakomite rezultaty, co stwierdza świadectwo, wydane przez starszego lekarza w 1910 r., jak również w 1911 r. przez starszego lekarza szpitala Czerwonego Krzyża, gdzie wino było z powodzeniem stosowane. **Wino żołądkowe № 7** w żadnych innych składach niema jak tylko w składzie win M. D. OKOJĘWA, Dzielną № 11, OLIVA do lampek 20 kqp. funt. KNOTKI bezpłatnie.

# AGATOL

proszek 20 i 35 k.  
pasta 20 k.  
eliksir 30 i 50 k.  
St. Górskiego, Warszawa, Leszno 12. Najlepszy do zębów  
Odnaczony na 6 wysławach najwyższymi nagrodami za skuteczne i antyseptyczne działanie, jako najlepszy środek do czyszczenia zębów i konserwowania dziąseł. Odnacza się silnym i przyjemnym aromatem, dezynfekuje i odświeża jamę ustną, chroni zęby od przedwczesnego próchnienia i bólu, dając im zdrowy i biały wygląd. **Zadać wszędzie!** 2607—18

# „KOKOLIN” 401

Masło z orzechów kokosowych do gotowania, smażenia i pieczenia

Towarz. Akci

Ryskiej Olejarni Parowej dawn. W-ma Hartmana

Zastępuje w zupełności masło krowie, a jest dużo tańsze. Nadto polecamy i inne wyroby, jak: pokost, olej lniany, olej kokosowy, rylinowy, sezamowy do palenia i garol. Przedstawiciele na Król. Polskie:

**KURSZ & LUEDTKE,**  
Warszawa, Leszno 27.



W nowo-otworzonym składzie futer pod firmą

# L. Tarnowski

mieszczącym się przy ulicy Piotrkowskiej pod № 81, vis a vis LOUVRU

można po bardzo przystępnej cenie nabyć wszelkiego rodzaju FUTRA jakoteż MUFKI, KOŁNIERZE I ZAKIETY  
Usługa rzetelna. 2765 Ceny stałe.

## Syfilitykom, Podagrykom, Reumatykom, Artretykom

w chorobach przemiany materii skórnych, narządów brzusznych, jako to: hemoroidy, przekrwienia wątroby etc. zalecamy przeprowadzić

### Acheńska kuracja w domu.

Acheńską sól kąpielową i „do użytku wewnętrznego, w oryg. opakow (z różową banderolą i podpis

Prof. Dr. Stallschmidta) sprzedają apteki i składy.

### Miliony ludzi wyleczonych!!!

To nie szumna reklama, gdyż od 1,000 przeszło lat znane wszechświatowej sławy Acheńskie źródła słarczane ordynują w powyższych cierpieniach powagi lekarskie „na całej kuli ziemskiej.”

**Acheńskie Tow. naturalnych produktów źródłanych w Akwizgranie.**

Reprezentant: M. Niedźwiedz, Warszawa, Graniczna 6. 2687

Przeciw kokułszowi, przy kaszlu, astmie, emfizemie, katarach krtani, oskrzeli i chorobach płuc, wzbudza apetyt, uspokaja nerwy, „Kosulin” aptekarza J. Saskiego w Brześciu Lit. Pozwolenie Rady Medycznej za № 847. Grand Prix w Hadze. — Cena flakonu i rb. **Zadać wszędzie. — W Łodzi u Spiesza 1569—4—1**

### Krajowa Spół. Gorzelnicza

S. hr. Tarnowski, Załowski i S-ka sprzedaje spirytus denaturowany hurtowo i detalicznie oraz wyrabia pozwolenia na sprzedaż na filje. Przedstawiciel Józef Zaborowski, kantor Wólczańska 41, tel. 15-72. Skład Wólczańska 28. 5235

### Akuszonka M. Wójcik

przyjmuje zamówienia w miejscu na wyjazd i udziela porad. Dyktacja zapewniona, szczerzenie sspy. Wodna 24, m. 60. 3786

Przeoiwko kokułszowi, przy kaszlu, astmie, emfizemie, gruźlicy, katarach krtani, oskrzeli i chorobach płuc Wzbudza apetyt, uspokaja nerwy.

### „KOSULIN”

aptekarza J. Saskiego w Brześciu Lit Grand Prix w Hadze. Cena fl. 1 rb. **Zadać wszędzie** Przedstawiciel T. Koopran, Piotrkowska 10. 3095

### Ważne dla Pań!!!

Specjalnie tanio sprzedaję mało używane kostyminy damskie, suknie balowe, prynceski oraz różne halki i bluzki. Ulica Średnia № 23 m. 32. 3942

### Sklep spożywczy

w dobrym punkcie, dający utrzymanie rodzinie z powodu otrzymania posiadania tanio do sprzedania. Wiadomość Radwańska 43, u W-go P. Gofaszewskiego. 3882

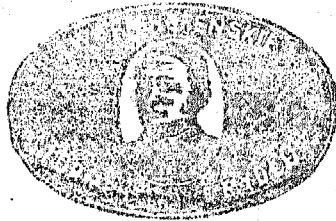
Zakład freblowski z ogrodem **W. Lipskiej**

Piotrkowska 103, przyjmuje dzieci od lat 5-eh. Zajęcia rozpoczęły się 10 września. 3800

### SKOŃCZONY PRAWNIK

udziela lekcji, przygotowuje do szkół oraz na świadectwa. Oferty składaj w administr. Rozwoju sub. „Prawnik”. 3848

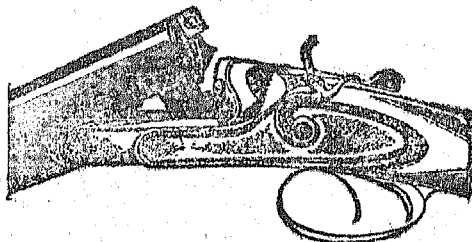
### Wiadomem jest całemu światu,



że na **PIĘGI, PRYSZCZE, WĄGRY, mokre i suche LISZAJE, KROSTY** i wszelkiego rodzaju nieczystości skóry jest wiele różnych środków, lecz skutecznie działających bardzo mało. Kto chce otrzymać prawdziwie radykalny środek kosmetyczno-leczniczy, niech żąda rozpowszechnionego i uznanego przez powagi lekarskie

### MYDŁA ks. KNEIPPA

z powyższą etykietą i napisem na każd. etyk. re-prezent. Bez tego podp.—falsyfikaty. Po 40 k. kawałek sprzedają wszystkie apt. skl. apt. i perfu Erye. Reprezentant: **Miedźwiedz, Warszawa, Graniczna 6. 1591**



## L. NIŻAŁOWSKI

w Warszawie,

ul. Królewska № 31.

Telefon 38—03.

poleca dubeltówki kurkowe i bezkurkowe z pierwszédny fabryk tylko wypróbowane z gwarancją; oraz automatyczne śrutówki, pojedynki, sztucery trójsutki, flowery i wszelkie przybory myśliwskie po cenach niskich w wielkim wyborze. Przyjmuje do zamiany broń starą. Na zamówienie rolwery i automoczne pistolety Warszat puzkarski pod osobistym zarządem. 2861

## „Stanisławy”

odznaczają się szykiem i elegancją. Pracownia otwarta do godziny 8-ej wieczorem.

## Lecznica D-ra S. Steinberga

BENEDIKTA № 8. Telefonu № 23-62.

(Stosowanie fizykalnych metod leczenia)

**Orthopedy.** Mechano-terapia (skreywienia kregostupa, choroby stawów, mięśni i kości). Gimnastyka lecznicza, Pracownia przyrządów ortopedycznych.

**Gabinet Roentgenowski.** Przedświetlenie i fotografowanie. Leczenie chorób skórnych.

**Gabinet elektro-terapeutyczny.** Arsonwalizacja. Stosowanie prądów statycznych; przerywanych i sinusoidalnych. Elektroliza. Choroby nerwowe

**Gabinet światłolecznicy.** Kąpiele świetlne w gorącym powietrzu. Kąpiele 4-komórkowe (vier Zellen-Bad).

## B. PATZEROWA

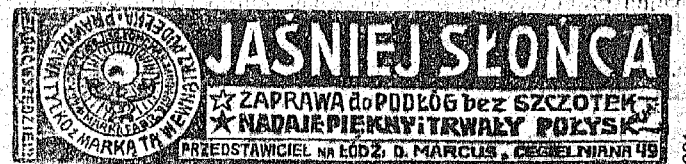
Łódź Mikołajewska 31. Tel. 24—10.

poleca:

wyborowe masło, śmietanę, kefir, powidła, miód, kompoty, **chleb wiejski żytni i pszenny** i drób.

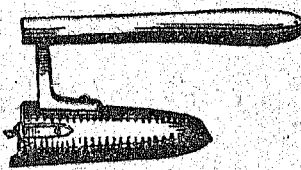
Ceny umiarkowane.

Ceny umiarkowane.



## JASNEJ SŁONCA

☆ ZAPRAWA do PDDŁÓG bez SZCZOTEK ☆ NADAJE PIĘKNY I TRWAŁY POKRYCIE  
PRZEDSTAWICIEL NA ŁÓDZ, D. MARCUS, CEBELNIANA 49 2691



## Wielki transport ŻELAZEK

specjalnie wykonanych podług wymagań prasowaczek polecają

**BRACIA MILKER, Nowy Rynek 5.**

## Lecznica chorób oczu

ze stałymi kózkami d-ra B. DONCHINA, okulisty

Piotrkowska 69, tel. 28—39.

Przyjęcia chorych na stałe. Godz. przyjeń w ambulatoryum od godz. 10 — 12 rano i od 4 — 7 pp. 2635

# ZYRANDOLE ELEKTRYCZNE

**NAJWIĘKSZY WYBÓR.  
NAJNOWSZE MODELE.**

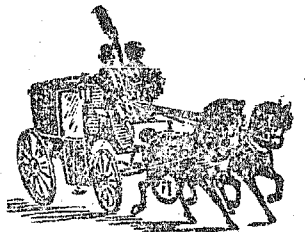
Ample,  
lampy stołowe,  
kinkiety,  
figury  
wszelkich stylów.

SPECYALNE SKŁADY ARTYKUŁÓW ELEKTROTECHNICZNYCH

## BRACIA BORKOWSCY

WARSZAWA: JEROZOLIMSKA 56.  
TELEFON 42-46, 84-66.

ŁÓDŹ: PIOTRKOWSKA 125.  
TELEFON 14-40.



Remiza „BRISTOL”

Wynajem Karet

A. NEUMANN

ul. Piotrkowska № 119 tel. 10-53

Wyższa szkoła kroju i szycia

## „Józefiny”

Nagrodzona na wystawie pracy kobiet w Warszawie—złotym medalem w Belgii—srebrnym i dyplomami uznania.

Łódź, Piotrkowska № 34.

Kursy wyższe i niższe. Metoda kroju podług systemu francuskiego i angielskiego. Gruntowna nauka pasowania, mierzenia i upinania. Dla początkujących przygotowawczy kurs szycia. Przy szkole duża pracownia sukien, gdzie uczennice nabierają wprawy i gustu. Po złożeniu egzaminu w Cechu uczenice otrzymują patenty cechowe lub świadectwa prywatne. Kursy wieczorowe dla pracujących pod osobistym kierunkiem właścicielki.

Na miejscu duży wybór manekinów.

## NA LETNIE MIESZKANIA

są do sprzedania

4036

na dogodnych warunkach parcele leśne po 5 kop. za łokieć kwadratowy.

Parcele leżą 5 wiorst do Pabianic przy szosie. Las sosnowy, częściowo zmieszany z dębem, olchą, i świerkiem, pokryty łakami. Woda bieżąca. Bliższa wiadomość w Łodzi u portyera, ulica Karola № 19.

Nowości na sezon jesienny i zimowy  
**Kto chce!!!**

tanio i dobrze kupić, niech śpieszy do składu sukna i kortów

**W. Grossmana, DZIELNA I.**

UWAGA: ceny konkurencyjne.

3852

**KRAWIEC MĘSKI**

**Maryan Wierzbicki**

w Łodzi ul. Główna № 9 blisko Piotrkowskiej. Poleca się Sz. Publiczności jako wszechstronnie i gruntownie wykwalifikowany fachowiec, z długoletnią praktyką, w pierwszorzędnym zakładach warszawskich i zagranicznych, o czym zaświadczyć może stosunkowo dość liczna klientela. Obsługi wykonywa z własnych i powierzonych materiałów, po cenach bardzo przystępnych.

3217

Tow. Rolnicze Widzewska 50, tel. 15—21 sprzedaje

**marchew wyborową dla koni**

po kop. 20 za pud z odstawą.

4002

Nowo utworzona lecznica chorób zębów i jamy ustne

Lekarza-dentysty

**St. DĄBROWSKIEGO**

Specjalna pracownia zębów sztucznych, koron i mostków złotych pod kierunkiem technika dentystycznego C. Perkisa. Wszystkie znane systemy plombowania zębów. Wyjmowanie zębów bez bólu. Regulowanie krzywo rosnących zębów. Ceny najniższe. Porada 30 kop. Godziny przyjęć od 9 rano do 8 w. bez przerwy. Tel. 25-89.

Piotrkowska № 127

róg Rozwadowskiej, nad apteką W-go Danieleckiego. 1623

145. Piotrkowska naprzeciw ulicy Ewangelickiej 145.

**Ogólnie znana lecznica zębów**  
lekarza d-ty H. Pruss.

1393

Leczenie, plombowanie i wyjęcie zębów bez bólu. Specjalne laboratorium techniczne do wprawiania sztucznych zębów. Plomby porcelanowe, plomby złote, złote korony, złote mosty. Reparacje sztucznych zębów na poczekaniu. Ceny bardzo niskie.

Handel Win Towarów kolonialnych i delikatesów

**K. WOLSKI**

Łódź, Konstytucyjna № 8, róg Zachodniej. Telefon 19—87.

POLECA **Wina** Nagrodzone Złotym Medalem

Na obecnej wystawie Rzemieślniczo-Przemysłowej w Łodzi.

Filii nie posiadam.

5181

## Zarząd Łódzkiej Rzeźni Miejskiej

poleca:

Skóry wołowe, krowie, cielęce, końskie suche i solone. Łój i szmalec topiony, do celów technicznych. Krew suszoną na nawozy sztuczne. Mączkę mięso-kostną na karm dla ryb, drobiu i trzody. Włosień tapicerski dezynfekowany w kilku wyborowych jakościach i kolorach. Łódź sztuczny po 15 kop. pud na miejscu bez odstawy.

443

Inżynierska № 1, tel. 46.